

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น
ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

พิสมัย ประชานันท์ และคณะ

พฤษภาคม ๒๕๖๐

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น
ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

คณะผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.พิสมัย ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ ดร.เขาวลิต สิมสวย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รศ.ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์ศราวุธ ชินาภาษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.ประทีป แชรรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ฐานิดา ผาติเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.นิรันดร์ คงฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
นายทินวัชร เดชวัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
นายบวรวิช รอดรังสี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายวิทเอก สว่างจิต	ผู้ประสานงานความร่วมมือ มรภ.-สกว.

สนับสนุนทุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ
ที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ทปอ.มรภ.)

**โครงการ : การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่ม
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)**

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) 2. พัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 3. พัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) รายกลุ่มและตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล

ผลการวิจัย พบว่า นักวิจัยที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาศักยภาพครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) มีข้อสรุปจากที่ประชุมผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเลือกประเด็นการวิจัยที่รองรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงส่งผลให้นักวิจัยที่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเป็นนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์มากกว่าด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้โครงการวิจัยนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) มีการบริหารจัดการโดยใช้ความเป็นเครือข่ายสถาบันวิจัยและพัฒนากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) เป็นต้นทางของการบริหารจัดการ โดยมีได้แยกการบริหารจัดการรายมหาวิทยาลัย เนื่องจากทั้ง 6 พื้นที่ (จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี) มีลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันจึงเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดโจทย์วิจัยร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับผู้ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) ทุกกระบวนการ

จากผลการดำเนินงานดังกล่าวก่อให้เกิดแผนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) จำนวน 1 แผนงาน คือ นวัตกรรมจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีโครงการย่อยภายใต้แผนงานวิจัยฯ จำนวน 6 โครงการ ได้แก่ 1) นวัตกรรมจัดการการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) นวัตกรรมบริหารจัดการกลไกการขับเคลื่อนการทำงานเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) อีสานใต้ 3) การคาดการณ์โครงสร้างและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพสูง 4) นวัตกรรมจัดการการตลาดสมัยใหม่เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงในกลุ่มยุโรป 5) นวัตกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 6) มาตรการการจัดการผลกระทบ วิถีชีวิตและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงพื้นที่สู่ชุมชนแห่งความสุขในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

**Project : Potential Development of Researchers and Research Project Proposal on
Community-based Tourism of Rajabhat University Cluster in Lower
Northeastern Region (Lower Isaan)**

Abstract

This research project aimed to 1) survey and analyze the potential of researchers in the cluster of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region, 2) develop the potential of researchers in the cluster of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region through the processes of developing research problems for local community development, and 3) develop the research project proposals in responding to the re-profiling strategic modification of Rajabhat Universities in accordance with the research policy of the government.

The findings revealed that the researchers who participated in this potential development processes are mostly from social sciences. Since the executive summary meeting of research institute's directors from the cluster of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region agreed to choose the research issue to support the strategy of Rajabhat Universities in terms of community-based tourism, the researchers who attended the potential development processes were from social science rather than science. The processes of developing research problems for local community development under this research project were arranged by the networks of research institutes and cluster development of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region as a starting way for management, not separated management of each university. As the six areas (Chaiyaphum, Nakhon Ratchasima, Buri Ram, Surin, Si Sa Ket, and Ubon Ratchathani) had their similar economic, social and cultural characteristics, it was an important reason for them to cooperate in searching research problems on community-based tourism together in which Buriram Rajabhat University is the center of this participatory management with the directors of Research and Development Institutes from the cluster of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region in all processes of the research project.

The result of this project initiated a research plan of the cluster of Rajabhat Universities located in the lower northeastern region; that is, the management innovation of community-based tourism in the lower northeastern region. In addition, there were 6 sub-projects under this research plan including 1) the management innovation of value-added and value of community-based tourism resources in the lower northeastern region; 2) the management innovation of mechanism of network-driven of community-

based tourism in Lower Isaan, 3) the prediction of infrastructure and income distribution from community-based tourism in the lower northeastern region, Thailand in order to support the high quality tourists, 4) the management innovation of modern market of community-based tourism for the high quality European tourists, 5) the innovation for developing the learning resources for community-based tourism in the lower northeastern region , and 6) the management of crisis, impact and risk of community-based tourism to be the happiness community in the lower northeastern region.

บทสรุปผู้บริหาร

ความเป็นมาและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งพัฒนาท้องถิ่นมาโดยตลอด และในสภาพความเป็นจริงมหาวิทยาลัยราชภัฏมิใช่อำเภอและมีที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 40 แห่ง มีนโยบายร่วมกันในการใช้องค์ความรู้ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาคน พัฒนาชุมชน เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง และได้นำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนางานวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม และเป็นที่พึ่งให้กับท้องถิ่นมาโดยตลอด แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ดังนั้นการที่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจะให้ได้มาซึ่งนักวิจัยที่มีคุณภาพ นำผลงานวิจัยไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจ จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยโดยเน้นผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยในพื้นที่ และการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนดังนี้ 1. การจัดเวทีประชาคมระดับภูมิภาค/จังหวัดเพื่อให้อาจารย์ได้นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาเป็นโจทย์วิจัย และเขียนเป็นร่างข้อเสนอโครงการเพื่อนำส่งผู้ทรงคุณวุฒิ 2. เครือข่ายจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ นักวิจัยนำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอโครงการต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุง พัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการที่สมบูรณ์ และ 3. สถาบันวิจัยฯ แต่ละแห่ง รวบรวมข้อเสนอโครงการที่ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์ และนำเข้าระบบ การขอสันับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนงบประมาณแผ่นดินและแหล่งทุนภายนอก พร้อมสรุปผลรายงานการพัฒนา ศักยภาพนักวิจัยผ่านโจทย์วิจัย โดยผลงานคาดว่าจะได้จากโครงการนี้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะมีอาจารย์ที่มี ศักยภาพพัฒนาโจทย์วิจัยจากความต้องการในพื้นที่เพิ่มขึ้นและสามารถเขียนข้อเสนอโครงการด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่บทบาทมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏและสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย เพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยและบริการวิชาการ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นที่พึ่งของสังคม ชุมชน ท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏพุทธศักราช 2547 มาตรา 7 กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชู ภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วน ร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและ ยั่งยืน ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนาท้องถิ่นมาโดยตลอด และในสภาพความเป็นจริง มหาวิทยาลัยราชภัฏมิใช่อำเภอและมีที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 40 แห่ง มีนโยบายร่วมกันในการ ใช้องค์ความรู้ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาคน พัฒนาชุมชน เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง บทบาทหนึ่งที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏตระหนักและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องคือ การนำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนางานวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม และเป็นที่พึ่งให้กับท้องถิ่นมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามเนื่องจากมหาวิทยาลัยราช

ภักดิ์เป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ตระหนักในประเด็นนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ (40 แห่ง) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ทำบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาระบบการวิจัยสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยและนักวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนสังคม ทั้งนี้ การที่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจะได้มาซึ่งนักวิจัยที่มีคุณภาพ นำผลงานวิจัยไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจ จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยโดยเน้นการผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยในพื้นที่ และการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคมอย่างจริงจัง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อให้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยคงไว้ซึ่งพันธกิจ 4 ด้าน โดยทบทวนภารกิจในฐานะที่อุดมศึกษาเป็นสมองของประเทศ ปรับเป้าหมาย เปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศตามความเป็นเลิศของสถาบัน โดยที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏได้จัดประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดจุดเน้นยุทธศาสตร์ (Re-profiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏแยกตามภูมิภาคดังนี้

โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งนำแนวทางไปพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นของ 7 กลุ่ม/ภูมิภาค ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อัสสไนต์) ทั้ง 6 แห่ง อันประกอบด้วย มรภ. ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์

ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยตามประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) คือ การวิจัยด้านการพัฒนาครู การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาอาหารสู่ครัวโลก รวมทั้งบริบทพื้นที่ที่ตอบสนองชุมชนสังคม รวมทั้งนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุความร่วมมือของ มรภ.-สกว. ต่อไป

คำถามในการพัฒนาชุดโครงการวิจัย

1. ศักยภาพนักวิจัยรายด้าน (Cluster) ตามกลุ่มยุทธศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) เป็นอย่างไร
2. โจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์ re-profiling ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏควรเป็นอย่างไร และมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยอย่างไร

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยของ มรภ.ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) (ทำงานร่วมกับโครงการพัฒนาระบบบริหารการวิจัย)
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) รายกลุ่ม และตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย : อาจารย์ จากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม ที่เข้าร่วมโครงการมหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 30 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมคณะดำเนินงานหลักในภูมิภาคเพื่อวางแผนการดำเนินงาน
2. คณะดำเนินงานในมหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ เปิดรับสมัครอาจารย์ที่สนใจ
3. คณะดำเนินงาน ประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้แทนชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่)
4. จัดเวทีประชาคม ระหว่างนักวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อหาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling)
5. คณะดำเนินงานในมหาวิทยาลัยเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิใน มรภ.ตาม Cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling “ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน” มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะนักวิจัย
6. สกว. เสนอรายชื่อ “ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก” ตาม cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling
7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น” รายภูมิภาค
8. นักวิจัยนำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Paper) ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ (5 คน/ภูมิภาค) และปรับปรุง พัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิภายในเป็นที่ปรึกษาตลอดระยะเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการ และมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้เป็นข้อเสนอโครงการวิจัยที่สมบูรณ์

9. สถาบันวิจัยฯ แต่ละแห่ง รวบรวมข้อเสนอโครงการวิจัย และนำเข้าระบบการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนที่นอกเหนือจากงบรายได้ของมหาวิทยาลัย

10. คณะทำงานสรุปประเด็นโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่แต่ละภูมิภาค สังเคราะห์เป็นกรอบความคิดการวิจัยของชุดโครงการวิจัย และจัดทำรายงานกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

11. นำเสนอภาพรวมผลงานในเวทีราชภัฏวิจัย (ร่วมกับโครงการการพัฒนาศักยภาพระบบบริหารงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ)

ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมณฑลยัตติ ดังนี้

1. ประสานงาน สนับสนุนและจัดการเพื่อเอื้อต่อการดำเนินงานในระดับมหาวิทยาลัยและระดับภูมิภาค
2. ประสานหน่วยประสานงานกลาง / สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการหนุนเสริมการพัฒนาผลงานวิจัยสู่การตีพิมพ์ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และหรือประเด็นอื่นที่เอื้อและเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
3. เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายใน เพื่อเป็นที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงนักวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย
4. รับสมัครนักวิจัยที่สนใจและจัดกลุ่มตาม Cluster ของภูมิภาค
5. ออกแบบ สำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น

Actor	ระดับภูมิภาค	ระดับ มรภ.
คณะดำเนินงานหลัก (หน่วยประสานงานและจัดการ)	ผอ.สวพ. จาก มรภ.ใน ภูมิภาค	ผอ.สวพ. มรภ.
คณะนักวิจัย	จัดกลุ่มตาม Cluster	- นักวิจัยจำนวน 5 คน/มรภ. โดยสมัครที่ สวพ.แต่ละแห่ง - คณะดำเนินงานหลัก สำรวจศักยภาพและวิเคราะห์ นักวิจัย
ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (พี่เลี้ยงนักวิจัย)	คณะผู้ทรงคุณวุฒิตาม Cluster	ผอ.สวพ.มรภ.แต่ละแห่งเสนอชื่อ ตาม Cluster (พร้อมประวัติ) ภายใต้กรอบ Engagement
ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก	สกว.ช่วยเสนอ	

ผลการวิจัย/ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้

นักวิจัยที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาศักยภาพครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อัสสไนต์) มีข้อสรุปจากที่ประชุมผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเลือกประเด็นการวิจัยที่รองรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน จึงส่งผลให้นักวิจัยที่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเป็นนักวิจัยด้านสังคมศาสตร์มากกว่าด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้โครงการวิจัยนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อัสสไนต์) มีการบริหารจัดการโดยใช้ความเป็นเครือข่ายสถาบันวิจัยและพัฒนากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อัสสไนต์) เป็นต้น

ทางของการบริหารจัดการ โดยมีได้แยกการบริหารจัดการรายมหาวิทยาลัย เนื่องจากทั้ง 6 พื้นที่ (จังหวัด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี) มีลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ศิลปวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันจึงเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดโจทย์วิจัยร่วมด้านการท่องเที่ยว ชุมชนโดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) ทุกกระบวนการ

จากผลการดำเนินงานดังกล่าวก่อให้เกิดแผนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) จำนวน 1 แผนงาน คือ นวัตกรรมจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนใน เขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์) และมีโครงการย่อยภายใต้แผน งานวิจัยฯ จำนวน 6 โครงการ ได้แก่

- 1) นวัตกรรมจัดการการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขต พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)
- 2) นวัตกรรมจัดการกลไกการขับเคลื่อนการทำงานเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ชุมชน (CBT) อีสานใต้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)
- 3) การคาดการณ์โครงสร้างและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพสูง (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์)
- 4) นวัตกรรมจัดการการตลาดสมัยใหม่เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับนักท่องเที่ยว คุณภาพสูงในกลุ่มยุโรป (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ)
- 5) นวัตกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ)
- 6) มาตรการจัดการผลกระทบ วิถีชีวิตและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงพื้นที่ สู่ชุมชนแห่งความสุขในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี)

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากการประชุมผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อรองรับกิจกรรมบางช่วงโดยเฉพาะกระบวนการลงพื้นที่ เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย
2. กระบวนการ/กิจกรรมหนุนเสริมการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ยังน้อย ควรเพิ่ม กระบวนการลงพื้นที่ให้มากขึ้น
3. ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานภายใต้โครงการดังกล่าว ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ของการดำเนินงานกำกับ ติดตามคือ การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทั้งระดับหน่วยงานที่ รับผิดชอบคือผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย คือตำแหน่ง อธิการบดี ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการเปลี่ยนวาระของผู้บริหาร / การ เป็น ม.44 (สำหรับบางมหาวิทยาลัยทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร และบุคคลที่รับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ ของผู้บริหาร)

4. การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาของการเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกประเทศ ทำให้ต้องส่งเข้ารับการพิจารณาขอรับทุนภายในของมหาวิทยาลัย

แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานโครงการวิจัยภายใต้ความร่วมมือนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างดังปรากฏจุดเด่นที่พบ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันในระดับมหาวิทยาลัย และระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) อย่างต่อเนื่อง

2. เกิดกระบวนการร่วมคิดทบทวนบทบาทการทำงานของหน่วยบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกันทั้ง 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. สร้างความตระหนักต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงสุด – นักวิจัยที่อยู่ภายใต้โครงการ

4. เป็นโครงการรองรับการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงรุกให้กับมหาวิทยาลัย ในภาพของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็น “สมอง” ของชุมชนท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญ	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตาราง	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
วิธีดำเนินการวิจัย	2
ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่	5
มหาวิทยาลัยราชภัฏและยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ	
การบูรณาการ	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
รูปแบบการวิจัย	29
กลุ่มเป้าหมาย	29
ขั้นตอนการดำเนินงาน	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ประเด็นการพัฒนาโจทย์วิจัยผ่านกระบวนการ	32
แผนงานวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย	34
ผู้ทรงคุณวุฒิภายในเพื่อที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงนักวิจัย	38
สรุปการถอดบทเรียน	38
กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย	40
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย	43
สรุปผลผลิตงานวิจัย นักวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย	43
แผนงานวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	44
ตอนล่าง	
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	46

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	34
ตารางที่ 4.2 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (Tangible)	35
ตารางที่ 4.3 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (Intangible)	35
ตารางที่ 4.4 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	36
ตารางที่ 4.5 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	36
ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	37
ตารางที่ 4.7 ข้อเสนอการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	37
ตารางที่ 4.8 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายในเพื่อเป็นที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงนักวิจัย ของแต่ละมหาวิทยาลัย	38

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กระบวนการพัฒนานักวิจัยผ่านโจทย์วิจัย	3
ภาพที่ 2.1 ภาพรวมจุดเน้นยุทธศาสตร์	20
ภาพที่ 4.1 กรอบการดำเนินงานวิจัยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	33
ภาพที่ 4.2 กระบวนการพัฒนานักวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนสังคมท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสานใต้)	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏพุทธศักราช 2547 มาตรา 7 กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนาท้องถิ่นมาโดยตลอด และในสภาพความเป็นจริงมหาวิทยาลัยราชภัฏมิใช่ว่าจะมีที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 40 แห่ง มีนโยบายร่วมกันในการใช้องค์ความรู้ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาคณะ พัฒนาชุมชน เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง บทบาทหนึ่งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏตระหนักและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องคือ การนำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนางานวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม และเป็นที่พึ่งให้กับท้องถิ่นมาโดยตลอด อย่างไรก็ตามเนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ตระหนักในประเด็นนี้

ตามที่มีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ (40 แห่ง) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ทำบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาระบบการวิจัยสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยและนักวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนสังคม ทั้งนี้ การที่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจะได้มาซึ่งนักวิจัยที่มีคุณภาพ นำผลงานวิจัยไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจ จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยโดยเน้นการผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยในพื้นที่ และการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคมอย่างจริงจัง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัย เพื่อให้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยคงไว้ซึ่งพันธกิจ 4 ด้าน โดยทบทวนภารกิจในฐานะที่อุดมศึกษาเป็นสมองของประเทศ ปรับเป้าหมาย เปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน เพื่อตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศตามความเป็นเลิศของสถาบัน โดยที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏได้จัดประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดจุดเน้นยุทธศาสตร์ (Re-profiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ แยกตามภูมิภาค โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งนำแนวทางไปพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัย ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นของ 7 กลุ่ม/ภูมิภาค ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างทั้ง 6 แห่ง อันประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยตามประเด็นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างคือ การท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมทั้งบริบทพื้นที่ที่ตอบสนองชุมชนสังคม รวมทั้งนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุความร่วมมือของ มรภ.-สกว. ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยของ มรภ.ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) (ทำงานร่วมกับโครงการพัฒนาระบบบริหารการวิจัย)
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) รายกลุ่ม และตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

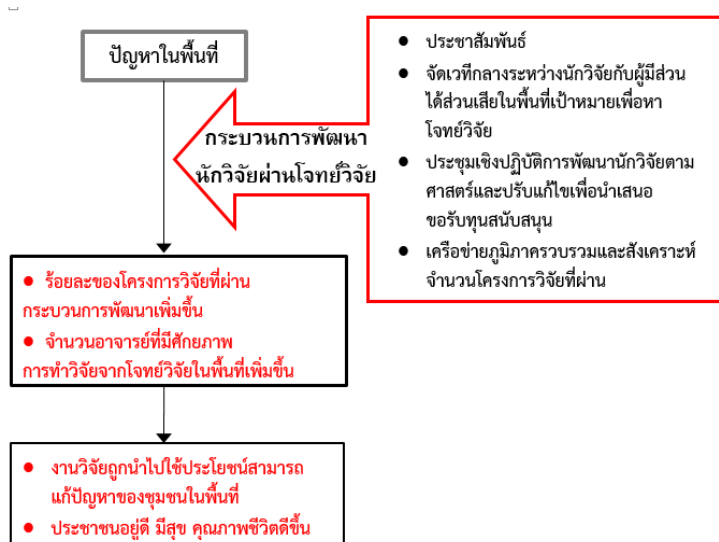
1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

อาจารย์ จากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่ม ที่เข้าร่วมโครงการมหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 30 คน

1.3.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมคณะดำเนินงานหลักในภูมิภาคเพื่อวางแผนการดำเนินงาน
 - 1.1 จัดตั้งคณะดำเนินงานในระดับภูมิภาคเพื่อดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยจากโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ของแต่ละกลุ่ม
- 1.2 ออกแบบและสำรวจข้อมูลศักยภาพนักวิจัยและจัดตั้งคณะนักวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย
2. คณะดำเนินงานในมหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ เปิดรับสมัครอาจารย์ที่สนใจ
3. คณะดำเนินงาน ประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้แทนชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่)
4. จัดเวทีประชาคม ระหว่างนักวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อหาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling)
5. คณะดำเนินงานในมหาวิทยาลัยเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิใน มรภ.ตาม Cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling “ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน” มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะนักวิจัย
6. สกว. เสนอรายชื่อ “ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก” ตาม cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling
7. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น” รายภูมิภาค

8. นักวิจัยนำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Paper) ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุง พัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิภายใน เป็นที่ปรึกษาตลอดระยะเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการ และมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมให้ ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้เป็นข้อเสนอโครงการวิจัยที่สมบูรณ์
9. สถาบันวิจัยฯ แต่ละแห่ง รวบรวมข้อเสนอโครงการวิจัย และนำเข้าระบบการขอรับการ สนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนที่นอกเหนือจากงบรายได้ของมหาวิทยาลัย
10. คณะทำงานสรุปประเด็นโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่แต่ละภูมิภาค สังเคราะห์ เป็นกรอบความคิดการวิจัยของชุดโครงการวิจัย และจัดทำรายงานกระบวนการพัฒนา ศักยภาพนักวิจัยผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย
11. นำเสนอภาพรวมผลงานในเวทีราชภัฏวิจัย (ร่วมกับโครงการการพัฒนาศักยภาพระบบ บริหารงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ)

ภาพที่ 1.1 กระบวนการพัฒนานักวิจัยผ่านโจทย์วิจัย

1.4 ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ

1. รายงานการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย และเครือข่ายพี่เลี้ยง/ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)
2. ข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วยข้อเสนอโครงการวิจัยของนักวิจัยที่ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ของกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)
3. รายชื่อนักวิจัย พี่เลี้ยงและผู้ทรงคุณวุฒิ ตามประเด็นวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)
4. ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพนักวิจัย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการวิจัยของข้าราชการ ทั้งสายผู้สอน และสายสนับสนุน สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)

การพัฒนาศักยภาพการวิจัย หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถในการปฏิบัติ การวิจัยของบุคลากรในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 3) เพื่อพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) รายกลุ่ม และตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล โดยคณะผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏและยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. การบูรณาการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่

การวิจัยเป็นเครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการประเมินความสำเร็จของโครงการหรือการวัดความสามารถในการบรรลุผลของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด นักทฤษฎีองค์การทั้งหลายต่างพากันเสนอแนวคิด วิธีการวิเคราะห์และตัวแบบ (Models) ของการศึกษาเพื่อการประเมินความสำเร็จของโครงการหรือหน่วยงานต่างๆ

2.1.1 ความหมายของระบบ (System) ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ระบบนั้น ควรทำความเข้าใจและทำความรู้จักกับระบบก่อนว่าระบบคืออะไร หมายถึงอะไร มีส่วนประกอบหรือองค์ประกอบที่จะประกอบเป็นระบบได้อย่างไร ซึ่งได้มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของระบบเอาไว้หลายความหมายด้วยกัน ดังนี้

ระบบ มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2557 ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า ระบบ คือ ระเบียบเกี่ยวกับการรวมสิ่งต่างๆ ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนให้เข้าลำดับประสานเป็นอันเดียวกันตามหลักเหตุผลทางวิชาการ หรือหมายถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งมีความสัมพันธ์ ประสานเข้ากัน โดยกำหนดรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ระบบ คือ กระบวนการต่างๆ ที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันระหว่างกระบวนการเหล่านั้น และเชื่อมต่อกันเพื่อทำงานใดงานหนึ่งให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ระบบ (System) คือ กลุ่มขององค์ประกอบต่างๆ ที่ทำงานร่วมกัน เพื่อจุดประสงค์อันเดียวกันและเพื่อให้เข้าใจในความหมายของคำว่าระบบที่จะต้องทำการวิเคราะห์ จึงต้องเข้าใจลักษณะของระบบก่อน

ระบบ หมายถึง การรวมของสิ่งย่อยๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ตั้งแต่หนึ่งส่วนขึ้นไปเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน เช่น ระบบราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรมและกองต่างๆ เป็นต้น หรือระบบสุริยจักรวาล (Solar System)

ระบบ หมายถึง ระบบการทำงานขององค์การต่างๆ ที่ประกอบด้วยระบบย่อยๆ หลายระบบรวมกันและทำงานร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ร่วมกันหรืออย่างเดียวกัน เช่น ระบบโรงเรียน ระบบโรงพยาบาล ระบบธนาคาร ระบบบริษัท ระบบห้างร้าน เป็นต้น

2.1.2 ลักษณะของระบบ ระบบมีลักษณะที่ควรรู้และศึกษาดังนี้

การทำงานของหน่วยงานย่อยต่างๆ ของระบบ จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องประสานกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายร่วมกันหรืออย่างเดียวกัน เช่น ในองค์กรหนึ่งอาจแบ่งออกเป็นหลายฝ่ายหรือหลายแผนก โดยแต่ละฝ่ายหรือแต่ละแผนกจะมีหน้าที่ในการทำงานร่วมประสานเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน

ระบบอาจถูกจำแนกแยกเป็นประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท ทั้งนี้สุดแต่ใครเป็นผู้จำแนก และผู้ที่ทำการจำแนกจะเห็นว่าควรแบ่งหรือควรจัดเป็นประเภทใด เช่น เป็นระบบเปิดหรือระบบปิด ระบบเครื่องจักร หรือระบบกึ่งเครื่องจักร เป็นต้น

2.1.3 องค์ประกอบของระบบ การที่จะกล่าวหรืออธิบายถึงองค์ประกอบของระบบว่าประกอบด้วยอะไรบ้างนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบ ซึ่งจะไม่เหมือนกัน แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ

องค์ประกอบแบบ 6 M's คือ Man, Money, Material, Machine, Management, และ Morale ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Man หมายถึง บุคลากร คือ ผู้ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับระบบงาน หรือหมายถึง คนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับระบบนั่นเอง อาจจะไปประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับต่างๆ ซึ่งจะมีทั้งผู้บริหาร ระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติงาน และอาจประกอบด้วยนักวิชาการในระดับต่างๆ แต่จะนับรวมลูกค้าหรือผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญไม่น้อยของระบบด้วยหรือไม่ก็ย่อมสุดแล้วแต่นักวิชาการทางด้านบริหารระบบจะตัดสินใจ

Money หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเงินของระบบ ซึ่งนับเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบ เช่น เงินทุน เงินสด เงินหมุนเวียน เงินค่าใช้จ่าย หรือ เงินรายรับ รายจ่ายต่างๆ เหล่านี้ เป็นต้น ถ้าการเงินของระบบไม่ดีพอแล้ว ระบบนั้นย่อมจะประสบกับความยุ่งยากหรืออาจถึงแก่การหายนะได้ เพราะฉะนั้น ระบบธุรกิจทุกชนิดจะต้องมีความระมัดระวังในเรื่องของการเงินเป็นพิเศษ

Material หมายถึง ตัวสินค้าหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญของระบบไม่น้อย ปัญหาในเรื่อง Material หรือสินค้าและวัสดุนี้มี 2 ประการใหญ่ๆ ประการแรกเป็นการขาดแคลนวัสดุ เช่น การขาดวัตถุดิบสำหรับใช้ในการผลิตสินค้าของโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อขาดวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ก็จะทำให้ไม่มีสินค้าสำหรับขาย ผลก็คือการขาดทุนประการที่สอง คือ การมีวัตถุดิบมากเกินไปเกินความต้องการ เช่น มีสินค้าที่จำหน่ายหรือขายไม่ออกมากเกินไป ทำให้เงินทุนไปจมอยู่กับวัตถุดิบทำให้เกิดการขาดทุนเช่นเดียวกันนั่นเอง

Machine หมายถึง เครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในโรงงานหรือในสำนักงาน ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สร้างปัญหาให้กับระบบอย่างสำคัญประการหนึ่งเหมือนกัน ปัญหาที่ทำให้ได้กำไรหรือขาดทุนมากที่สุดของธุรกิจมักเกิดจากเครื่องจักรและอุปกรณ์การทำงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องมีกำลังผลิตไม่พอ เครื่องเก่า หรือเป็นเครื่องที่ล้าสมัยทำให้ต้องเสียค่าซ่อมบำรุงสูง มีกำลังผลิตน้อยประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ แต่ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงหรือค่าทำงานที่ล่าช้า ทำงานไม่ทันกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายและขาดรายได้หรือขาดทุน เป็นต้น

Management หมายถึง การบริหารระบบ ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้ระบบเกิดปัญหา เพราะการบริหารที่ไม่ดีหรือการบริหารที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของสภาวะแวดล้อมหรือไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่เรียกกันว่า ไม่เป็นไปตามโลกาวัตร หรือการได้ผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพมาบริหารงาน ซึ่งส่วนมากมักเกิดขึ้นในระบบราชการ สำหรับระบบทางธุรกิจของเอกชนจะถือว่าการบริหารงานเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าการบริหารไม่ดีแล้วธุรกิจนั้นก็ไม่สามารถที่จะอยู่ได้ ก็กิจการต้องล้มเลิกไปในที่สุด

Morale หมายถึง ขวัญและกำลังใจของบุคคลในระบบ หรือหมายถึง ค่านิยมของคนที่มีต่อระบบหรือต่อองค์กรมากกว่า ซึ่งเป็นค่านิยมของคนในระบบที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นค่านิยมของผู้บริโภคหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้ระบบอยู่รอด และกระตุ้นใจด้วยวิธีต่างๆ ก็มีจุดมุ่งหมายในสิ่งนี้ระบบที่ขาดค่านิยมหรือขาดความเชื่อมั่นของบุคคล ระบบนั้นก็มักจะอยู่ต่อไปไม่ได้ จะต้องประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

2.1.4 องค์ประกอบแบบ 4 ส่วน ประกอบไปด้วย

Input หมายถึง ข้อมูลหรือระบบข้อมูลที่ใช้เข้าสู่ระบบ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในสารสนเทศเพื่อการบริหาร หรือเพื่อการตัดสินใจ ข้อมูลดังกล่าวมีอยู่ในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสั่งซื้อสินค้า เป็นต้น

Processing หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็นการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ ตามที่กำหนดไว้การควบคุมการปฏิบัติงานการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลการ Update ข้อมูลการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้ Output

Output หมายถึง ผลการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลใบรายงานต่างๆ จากการปฏิบัติงานใบบันทึกการปฏิบัติงานการทำทะเบียนและบัญชีต่างๆ เป็นต้น

Feedback หมายถึง ข้อมูลย้อนกลับ หรือผลสะท้อนที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน เช่น ความนิยมในผลงานที่ได้ปฏิบัติ ความเจริญหรือความเสื่อมของธุรกิจ เป็นต้น

2.1.5 กระบวนการ (Procedure) คือ การแสดงถึงการทำงานแต่ละขั้นตอนซึ่งอธิบายให้เห็นถึง

- สิ่งที่ถูกกระทำ (What)
- จะทำเมื่อไร (When)
- ใครเป็นคนทำ (Who)
- จะทำอย่างไร (How)

ซึ่งในการที่จะทำการศึกษาระบบใด ก็ตามจะต้องทำความเข้าใจการทำงานของระบบนั้นๆ ให้ดีก่อนโดยการอาศัยคำถามข้างต้น 4 ข้อ มาถามตนเองอยู่ตลอดเวลา

2.1.6 ประเภทของระบบ ระบบยังสามารถที่จะแบ่งแยกออกได้หลายลักษณะด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะความต้องการของผู้ใช้ระบบว่าต้องการแบ่งระบบออกมาในลักษณะใด การแบ่งประเภทของระบบแบ่งได้เป็น

2.1.6.1 ระบบธรรมชาติ (Natural System) และระบบที่คนสร้างขึ้น (Manmade)

System) หมายถึง ระบบที่เป็นไปตามธรรมชาติหรือปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ หรือโดยการอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำตก ระบบการค้ำขายของเอกชนที่เป็นไปโดยธรรมชาติต่างคนต่างทำ ซึ่งไม่มีการจัดระบบหรือระเบียบอย่างใดอย่างหนึ่งไว้

2.1.6.2 ระบบที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manmade System) หมายถึง ระบบที่มีการสร้างขึ้น ซึ่งอาจเป็นการสร้างจากระบบธรรมชาติเดิมหรืออาจจะไม่ได้อาศัยธรรมชาติเดิมก็ได้ เช่น ระบบบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นไปตามกฎหมาย ระบบธนาคาร ระบบบริษัท ระบบเครื่องจักร เป็นต้น

2.6.1.3 ระบบปิด (Close System) หมายถึง ระบบที่มีการควบคุมการทำงาน และการแก้ไขด้วยตัวของระบบเองอย่างอัตโนมัติ โดยระบบไม่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือไม่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้เข้าร่วม การดำเนินการ เมื่อบุคคลภายนอกต้องการขอใช้บริการจะต้องส่งงานให้บุคคล ในระบบงานเป็นผู้ปฏิบัติให้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายอันจะเกิดขึ้น ของระบบ หรือเพื่อป้องกันความลับของการปฏิบัติงานก็ได้

2.1.6.4 ระบบเปิด (Open System) หมายถึง ระบบที่ไม่มีการควบคุมการทำงานด้วยตัวระบบเอง จะต้องควบคุมดูแลโดยมนุษย์ ระบบที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าไปปฏิบัติงานได้ เช่น ยอมให้บุคคลภายนอกเข้าไปทำงานกับ เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตัวเอง เป็นต้น ระบบเปิดส่วนมากเป็นระบบการใช้เครื่องจักร เช่น ระบบเครื่อง ATM หรือระบบการใช้ห้องสมุด เป็นต้น

2.1.6.5 ระบบคน (Manual System) หมายถึง ระบบที่การปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคน หรือระบบที่ใช้แรงงานคนในการทำงานโดยตรงอาจจะมีเครื่องจักรช่วยในการทำงานบ้างก็ได้ แต่จะต้องเป็นเครื่องจักร ที่มีอยู่ภายใต้การควบคุมของคนโดยตรง เช่น ระบบการประมวลผลด้วยมือ ระบบการลงบัญชีหรือทะเบียนโดยใช้คนเป็นผู้ทำได้แก่ การรับส่งหนังสือ การพิมพ์หนังสือ การลงทะเบียน ระบบการควบคุมการจราจรโดยใช้เจ้าหน้าที่ไปทำการโบกรถที่ถนน การทำงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนโดยใช้คนทำการตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยมือ เป็นต้น

2.1.6.6 ระบบเครื่องจักร (Machine System) หมายถึง ระบบการทำงานที่ใช้เครื่องจักรโดยตรง คือ เครื่องจักรจะเป็นผู้ทำงานให้ ซึ่งอาจจะใช้คนบ้างเพื่อควบคุมให้เครื่องจักรทำงานไปได้เท่านั้น เช่น การฝากถอนเงินโดยเครื่อง ATM การทอผ้าด้วยเครื่องทอผ้า การพิมพ์หนังสือของโรงพิมพ์ การบรรจุขวดของน้ำอัดลมยาหรืออาหารกระป๋องการบรรจุหีบห่อที่ทำโดยตรงด้วยเครื่องจักร เป็นต้น

2.1.6.7 ระบบหลัก (Main System) หมายถึง ระบบที่วางไว้เป็นหลัก หรือแนวทางสำหรับการกำหนด หรือสำหรับการจัดทำระบบรองเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์บางอย่างหรือเพื่อให้เหมาะสมกับหน่วยปฏิบัติงานย่อย ระบบหลักส่วนมากจะเป็นระบบที่วางไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้เข้ากันได้กับทุกสถานการณ์หรือทุกหน่วยงาน

2.1.6.8 ระบบรอง (Minor System) หมายถึง ระบบที่ช่วยเสริมระบบหลักให้สมบูรณ์ หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การทำงานที่มีแผนระบบสั้นและแผนระยะยาว

2.2 กลไก (Mechanism)

กลไก (Mechanism) ตามความหมายที่รับรู้โดยทั่วไป หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลให้เป็นผู้ดำเนินงาน เช่น การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาดำเนินการ ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน โดยมีรายงานการประชุม คณะทำงาน รายงานผลการดำเนินการ การประเมินระบบและสรุปผลการดำเนินงานตามระบบที่กำหนดไว้

ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานหมายถึง ตัวจักรต่าง ๆ โดยปริยายหมายความว่าบุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับ ต่าง ๆ ระบบหรือองค์การที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ปฏิบัติงานร่วมกันดุษเครื่องจักร ระบบที่จะให้งานสำเร็จ

2.3 การบูรณาการ

การบูรณาการ คือการทำให้สมบูรณ์หรือการทำให้หน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์ซึ่งอาศัยกันอยู่เข้ามาร่วมทำหน้าที่อย่างประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมของความรู้มากกว่าเนื้อหาย่อย ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ดำเนินงานเห็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยที่ร่วมกันทำงานเสริมกันและกัน

2.3.1 ความหมายของการบูรณาการ ได้มีผู้ให้ความหมายมากมายหลายหลากสามารถจำแนกความหมายของการบูรณาการได้ดังนี้

2.3.1.1 กาญจนา คุณารักษ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า บูรณาการ หมายถึง กระบวนการหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตพิสัย และพุทธิพิสัย หรือกระบวนการ หรือการปฏิบัติในอันที่จะรวบรวมความคิด มโนภาพ ความรู้ เจตคติ ทักษะ และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ชีวิตมีความสมดุลนั่นเอง

2.3.1.2 เสริมศรี ไชยศรี และคนอื่น ๆ ได้ให้ความหมายของคำว่า บูรณาการ หมายถึง ลักษณะของการผสมผสานประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งอาจจะเป็นการผสมผสานเนื้อหาจากวิชาต่างๆ ที่อยู่ต่างสาขากันหรือเป็นการผสมผสานเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ต่างสาขากันก็ได้

2.3.1.3 บันลือ พลฤกษ์วัน ได้ให้ความหมายของคำว่า บูรณาการ ๒ ด้านคือด้านแรก คือ การบูรณาการที่พิจารณาที่ผลการดำเนินงาน ด้านที่สองคือการบูรณาการที่พิจารณาที่กระบวนการ

2.3.2 รูปแบบการบูรณาการ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่คือ

2.3.2.1 บูรณาการทั้งหมด (Total Integration) คือการรวมทุกทรัพยากรต่างๆที่มีในองค์กรเข้ามาดำเนินการไปสู่

2.3.2.2 บูรณาการเป็นบางส่วน (Partial Integration)เป็นการรวมรวมทรัพยากรบางส่วนที่เนื้อหาเกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

2.3.3 งานวิจัยเชิงพื้นที่ งานวิจัยเชิงพื้นที่เป็นการดำเนินการจากฐานรากขึ้นสู่ข้างบนเป็นส่วนสะท้อนว่า แนวทางในการให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติการวิจัยร่วมกันระหว่าง นักวิชาการ ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ โดยมุ่งพัฒนาชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายของคนทำงานซึ่งจะต้องแสวงหาวิธีการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ในมิติต่างๆและเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยใช้ "การวิจัยเป็นเครื่องมือ"เพื่อบูรณาการในระดับชุมชนหรือพื้นที่ (Community Base Research) จึงเป็นแนวทางใหม่ที่เรียกได้ว่าเป็นการทำงานแบบ "ฐานรากขึ้นสู่ข้างบน" อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การสกัดความต้องการอันหลากหลายของชุมชนออกมาเป็นงานในระดับที่คณะทำงานมีศักยภาพเพียงพอที่จะตอบสนองได้เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จขั้นต้น บวกกับการชี้แนะให้ชุมชนตั้งอยู่ในวิถีสันติธรรมนั้นเป็นจุดร่วมระหว่างคณะทำงานที่จะต้องตกลงกับชาวบ้านให้เข้าใจว่า เรามีได้สมารถให้ได้ทุกอย่างดังที่พวกเขาเรียกร้อง แต่เราจะให้ได้ในสิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากชาวชุมชนมาร่วมกันก่อให้เกิด สร้างให้มีขึ้นและรักษาให้ยั่งยืน โดยคนในชุมชนนั่นเองในด้านการดำเนินงานวิจัยเชิงพื้นที่นั้นประกอบด้วยการจัดการกลไกทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1) การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ หรือ Area – based approach คือการบริหารจัดการที่ลงไปทำกระบวนการในพื้นที่เป้าหมาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ให้มาร่วมแก้ไขปัญหาในเรื่องใหญ่ที่ทุกคนในพื้นที่เห็นว่าจะต้องแก้ไข และจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคนในพื้นที่ ในลักษณะทำไป ปรับไป เรียนรู้ไป เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกการทำงานที่เอื้อต่อการแก้ปัญหา โดยสามารถถอดวิธีการทำงานเป็น 6 ขั้นตอนคือ

- 1.1 การเตรียมความพร้อม
- 1.2 การพัฒนาเครื่องมือและวิทยาการ
- 1.3 การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.4 การทำแผนและข้อเสนอภาคประชาชน
- 1.5 การบูรณาการแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.6 การจัดการความรู้และขยายผล

2) การจัดการนักวิจัยเชิงพื้นที่ คือการเตรียมคนเพื่อดำเนินงานในพื้นที่ซึ่งในขั้นตอนนี้จะแยกนักวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มคือนักวิจัย(นักวิชาการ)ในที่นี้อาจเป็นอาจารย์ นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่มีความรู้ทางด้านการวิจัย และนักวิจัยในพื้นที่(ชาวบ้านในชุมชน)ในที่นี้จะป็นเจ้าของพื้นที่ที่เกาะติดประเด็นเฉพาะที่กำลังทำวิจัยกันอยู่ในที่นี้อาจเป็น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ ครู หมอ หรือบุคคลอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่แต่มีความสนใจที่จะดำเนินการให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้หรือทำให้สำเร็จได้โดยคนทุกคนในชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกัน

3) การจัดการระบบสนับสนุนการวิจัย คือการจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสนับสนุนด้านการวิจัยให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงานวิจัยให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ร่วมกันก่อนดำเนินการวิจัยสามารถแยกออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

3.1) ระบบสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย หมายถึงทรัพยากรต่างๆให้เกิดการทำงานวิจัยได้แก่ ข้อมูล ทุนวิจัย เครื่องมือวิจัย เครื่องมือสื่อสาร คอมพิวเตอร์ กระดาษโปสเตอร์ ปากกาเคมี ฯลฯ ซึ่งทุกอย่างจะต้องพร้อมเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและมีความถูกต้องชัดเจน

3.2) ระบบสนับสนุนให้เกิดการทำงานวิจัย หมายถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ นักวิจัยในระหว่างการทำงานวิจัยของนักวิจัย ได้แก่ การฝึกอบรม การปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การร่วมปฏิบัติการ เป็นต้น

4) การบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อให้ระบบที่ดำเนินการอยู่นั้น สามารถให้ผลอันเป็นเป้าหมายของระบบหรือบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ของระบบนั้น ด้วยเหตุนี้การบริหารการวิจัยจึงหมายถึง การดำเนินการต่างๆเพื่อให้การวิจัยสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ อย่างไรก็ตาม ความหมายของการบริหารการวิจัยได้ขยายขอบเขตที่กว้างขึ้น กล่าวคือ หมายถึงรวมถึงการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้มีการผลิตหรือสร้างสรรค์การวิจัย การวางแผนการวิจัย การติดตามและควบคุมดูแลการวิจัยให้ดำเนินไปตามแผนการเผยแพร่และใช้ผลงานวิจัยดังที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2550 : online) ได้กำหนดความหมายของการบริหารการวิจัยไว้ว่า การบริหารการวิจัย หมายถึง การจัดการงานวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การพิจารณาข้อเสนอการวิจัย การติดตามประเมินผล การประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาระบบสารสนเทศการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยและกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยมีขอบเขตหรือภาระกิจการบริหารการวิจัย มักจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการบริหารงานวิจัย ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งหรือสรรหาจากหน่วยงานนั้น

เพื่อให้มีหน้าที่ในการบริหารและจัดการงานวิจัยของหน่วยงาน ตั้งแต่ระดับนโยบายไปกระทั่งถึงระดับของการปฏิบัติ ตัวอย่างของคณะกรรมการและภาระงาน เช่น คณะกรรมการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ตั้งขึ้นตามระเบียบมหาวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานวิจัย พ.ศ. 2547 มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547 : online)

- 4.1) ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน มาตรการและกลยุทธ์ในการบริหารงานวิจัยและเงินอุดหนุนการวิจัย
- 4.2) กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนางานวิจัยในมหาวิทยาลัย ให้มีความสามารถและศักยภาพระดับสูง
- 4.3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนการวิจัย
- 4.4) พิจารณาคัดเลือกและกลั่นกรองข้อเสนอโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัย
- 4.5) พิจารณาจัดสรรประเภทเงินอุดหนุนวิจัยและจำนวนเงินที่สมควรได้รับ
- 4.6) คัดเลือกนักวิจัยที่มีผลงานดีเด่นหรือนักวิจัยในนามของมหาวิทยาลัยเพื่อรับรางวัลภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัย
- 4.7) พิจารณาการขออนุมัติเบิกเงิน ขอย้ายเวลา การขออนุมัติ เปลี่ยนหัวหน้าโครงการวิจัย การขอจัดซื้อ จัดจ้าง การตีพิมพ์ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยทั้งหมด
- 4.8) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานวิจัย
- 4.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการวิจัยมอบหมาย

นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารการวิจัยจะต้องมีหน้าที่ในจัดทำและออกประกาศมหาวิทยาลัยว่าด้วยคุณสมบัติของผู้รับเงินอุดหนุนวิจัย หลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุนวิจัย หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนวิจัย หน้าที่ของผู้ขอรับเงินอุดหนุนวิจัย วิธีการรับและการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนวิจัย วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุหรือครุภัณฑ์ด้วยเงินอุดหนุนวิจัย การเผยแพร่วิจัย ข้อมูลหรือข่าวสารอันเกี่ยวกับผลงานของโครงการในการลงพิมพ์ หรือสื่ออื่นๆ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาขอบเขตภาระงานด้านการบริหารการวิจัยและพันธกิจที่สำคัญแล้ว สามารถสรุปขอบเขตภาระงานการบริหารการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ซึ่งมีภาระงานสำคัญ สรุปได้ดังนี้

- 1 การบริหารการวิจัยก่อนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย
 - 1.1 การประกาศเชิญชวนให้ทำวิจัย
 - 1.2 การอบรมหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย
 - 1.3 การพิจารณาหัวข้อการวิจัยและโครงร่างการวิจัยโดยคณะกรรมการและ
 - 1.4 การให้ข้อเสนอแนะแก่โครงร่างการวิจัย
 - 1.5 การประกาศอนุมัติหัวข้อวิจัยและการทำสัญญา
- 2 การบริหารการวิจัยระหว่างการดำเนินการวิจัย
 - 2.1 การมอบเงินอุดหนุนการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิ

- 2.2 การกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินการดำเนินการวิจัย
- 2.3 การวางแผนดำเนินการวิจัย
- 2.4 การจัดทำบัญชีและหลักการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการวิจัย
- 2.5 การให้คำปรึกษาหรือความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย
3. การบริหารการวิจัยหลังการดำเนินการวิจัย
 - 3.1 การนำเสนอผลงานวิจัยแก่คณะกรรมการบริหารการวิจัย
 - 3.2 การประเมินคุณภาพของรายงานวิจัย
 - 3.3 การเผยแพร่ผลงานวิจัย
 - 3.3.1 การประชุมทางวิชาการ
 - 3.3.2 การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการหรือเว็บไซต์
 - 3.4 การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร
 - 3.5 การกำกับและนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โดยทั่วไป แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการวิจัยมักจะมุ่งไปที่การบริหารงานในระดับหน่วยงานหรือองค์กร แต่แท้จริงแล้ว แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการวิจัยส่วนบุคคลก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน นักวิจัยจะต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิจัยของตนเอง อย่างน้อยก็การทำวิจัยให้ถูกต้องตามหลักวิธีวิทยาการวิจัย และการใช้ระยะเวลาและทรัพยากรต่างๆ ตามที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่า และตรงกับที่ขอไว้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยและหน่วยงานที่มอบหมายทุนวิจัย ทั้งนี้เพื่อยังประโยชน์จากผลการวิจัยแก่ทั้งสองฝ่าย และสังคมซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการวิจัยมากที่สุด

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนาวรรณ สุขเกษม. (2549) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่าสถานภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีจุดแข็ง คือ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัย กำหนดงานวิจัยเป็นภาระงาน คณาจารย์ มีศักยภาพในการทำวิจัย จุดอ่อน คือ มหาวิทยาลัยไม่มีระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ไม่มีกรอบทิศทางวิจัยที่ชัดเจน ไม่มีปัจจัยหนุนเสริมการวิจัย งบประมาณที่จัดสรรสำหรับการวิจัยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาก ทำให้นักวิจัยขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน งานวิจัยที่ทำมีการเผยแพร่ระดับชาติและนานาชาติน้อยมาก และการบริหารงานของมหาวิทยาลัยประกอบไปด้วยระบบงานย่อย 4 ระบบ คือระบบการพัฒนาโจทย์วิจัย ระบบการพัฒนาข้อเสนองานวิจัย ระบบการประเมินและติดตามผลงานวิจัย และระบบการเผยแพร่งานวิจัย

คันสนีย์ อุตมอ่าง. (2549) ได้ทำการศึกษากระบวนการบริหารจัดการพัฒนาโจทย์วิจัย ประกอบด้วย 1) กำหนดและทบทวนยุทธศาสตร์การวิจัยแบบมีส่วนร่วม 2) กำหนดกรอบการวิจัย 3) กำหนดพื้นที่เป้าหมาย 4) วางแผนการพัฒนาโจทย์วิจัย 5) วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและโจทย์วิจัยแบบมีส่วนร่วม 6) ตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่ 7) ประเมินความเป็นไปได้ 8) จัดทำเอกสารสรุปโจทย์วิจัย โดยมีหน่วยจัดการงานวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

วิไลวรรณ วิภาจักษ์กุล. (2556) ได้ทำการศึกษากระบวนการบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย พบว่ามีการบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นขั้น ตอนทั้ง หด 6 ขั้น ตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สถาบันจัดทำเอกสารเงื่อนไขของแหล่งทุน ขั้นตอนที่ 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาประชาสัมพันธ์เชิญ

ชวนผู้สนใจส่งข้อเสนอโครงการวิจัย ทั้ง ทุนภายในและทุนภายนอก ขึ้น ตอนที่ 3 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย ขึ้น ตอนที่ 4 การพิจารณาทุนภายในของคณะ ขึ้น ตอนที่ 5 การพิจารณาทุน ภายนอก ขึ้น ตอนที่ 6 จัดทำสัญญารับทุน โดยภาพรวมพบว่า เป็นระบบที่มีขึ้น ตอนที่สามสามารถปฏิบัติได้ เป็น ประโยชน์และมีความเหมาะสมทุกชั้น ตอน สำหรับชั้น ตอนที่สองได้รับการปรับปรุงและแก้ไข คือ ชั้น ตอน การพิจารณาทุนและชั้น ตอนการทำสัญญา

ทัศนีย์ ปัทมสนธิ. (2549) ได้ทำการศึกษากระบวนการบริหารการติดตามและสนับสนุนการวิจัย สรุปว่า 1) ด้านการบริหารจัดการมีโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการวิจัยอย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติยัง ขาดผู้ประสานงานวิจัย ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญของการติดตามและสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะการติดตาม สนับสนุนในเชิงบวก 2) ด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการวิจัย การประชุมนักวิจัยหรือการฝึกอบรมเพิ่มทักษะ การวิจัย ช่วยให้นักวิจัยมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักวิจัย กับผู้ประสานงานวิจัยหรือสถาบันวิจัย นอกจากนั้นผลการประเมินการติดตามโครงการวิจัยแบบ R&D พบว่า ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความพึงพอใจในระดับสูง และเชื่อว่าสามารถนำไปสู่การวิจัยที่มีประสิทธิภาพต่อไปได้

อัจฉรา กลิ่นจันทร์. (2549) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการเผยแพร่ผลงานวิจัย พบว่า ช่องทางที่เหมาะสมใน การเผยแพร่ผลงานวิจัย คือ เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย วารสารตีพิมพ์ ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ และช่องทางการ ประชุมวิชาการ โดยนำผลงานไปใช้ศึกษาค้นคว้าอ้างอิง ใช้ในการพัฒนา ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และนำไปใช้ในการพาณิชย์ โดยต้องการด้านการให้มีหน่วยงานรับบริการสืบค้นข้อมูล บริการถ่ายเอกสาร โทรศัพท์ บอกรับสมาชิก และการบริการส่งแฟกซ์ รวมทั้งให้บริการปรึกษาทางด้านการวิจัย โดยตั้งเป็นชมรม ปรึกษาทางอีเมล ทางโทรศัพท์ และการบอกรับสมาชิก และเสนอแนะให้จัดนิทรรศการ มีกำหนดเวลาจัดงาน ที่แน่นอน มีวารสารเผยแพร่ มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ารับฟัง เนื้อหาการวิจัย จัดตั้งหน่วยงาน วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวก มีการติดตามผลงานวิจัยว่ามีความเป็นไปได้จริงควรมีการสนับสนุนและข่าวสาร สารต่างๆ ให้กับอาจารย์ที่ทำงานวิจัย ควรมีการจัดประชุมทางวิชาการเป็นประจำ

ศรุดา ชัยสุวรรณ. (2552) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ดังกล่าวมีความมุ่งเน้นประเด็นที่แตกต่างกับรูปแบบการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งประกอบด้วย

1. การสร้างวัฒนธรรม ได้แก่ การสร้างจิตวิจัย การสร้างบรรยากาศการวิจัยการจัดการความรู้
2. การพัฒนานักวิจัย ได้แก่ การสร้างผู้นำนักวิจัย การพัฒนาอาจารย์นักวิจัยการฝึกและอบรม อาจารย์ผู้สอนการผลิตบัณฑิตวิจัย
- 3) การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณการวิจัย ได้แก่ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การ บริหารจัดการงบประมาณ
- 4) การติดตามและการประเมินผล ได้แก่ การจัดการต้นทาง การจัดการกลางทาง การจัดการ ปลายทาง

ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี และคณะ. (2550) ได้ศึกษาโครงการระบบบริหารงานวิจัยสำหรับ มหาวิทยาลัยภูมิภาค: กรณีศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พบว่า ตัว แบบกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก็คือ การปรับโครงสร้างการบริหารในระดับ Macro-Structureพร้อมกับสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยของ อาจารย์ในระดับ Micro-Unit เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวมหาวิทยาลัยจะต้องดำเนินการปรับตัวในเชิง โครงสร้าง ด้วยการสร้างองค์กรสนับสนุนการทำวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่เน้นการวิจัยเฉพาะ

ด้านหรือเฉพาะพื้นที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ มีขึ้น ตอนในการประกาศนโยบายวิจัยด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่ชัดเจน เน้นความเป็นเลิศเฉพาะด้านเฉพาะพื้นที่ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งโครงสร้างที่เป็นรูปธรรมเพื่อดำเนินการสนับสนุนการวิจัยดังกล่าว นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังต้องสร้างสถาบันสนับสนุนการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยที่มีอุปกรณ์บุคลากร ระบบสารสนเทศ และองค์กรเครือข่ายนี้จะมีการพัฒนางานวิจัยร่วมกัน มีการสร้างระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในปัญหาภาคใต้เพื่อการวิจัยทางนโยบาย และจัดประชุมวิชาการทางด้านงานวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ตัวแบบที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคคือ ปรับปรุงแนวทางการวิเคราะห์ภาระงานในการเพิ่มอัตรากำลังพนักงานโดยฝ่ายแผนของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา และเกณฑ์ภาระการสอนของอาจารย์ โดยให้มหาวิทยาลัยเพิ่มเกณฑ์ภาระงานวิจัย ปัจจัยชี้ขาดการพัฒนาการวิจัยไม่ใช่เพียงแค่โครงสร้าง แต่อยู่ที่ปัจจัยระดับปัจเจกด้วย ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ คือแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในสาขาของตนเอง และสาขาเฉพาะทางที่มหาวิทยาลัยสนับสนุน นอกจากนี้ยังควรมีการพัฒนากลไกสนับสนุนสารสนเทศและพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศและสถาบันวิทยบริการ เมื่อพิจารณาโดยรวมตัวแบบแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาการวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีองค์ประกอบสามด้านคือ กลไกการพัฒนาการบริหารงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัย กลไกการพัฒนานักวิจัย และกลไกการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์กับสังคม จุดเชื่อมตัวระหว่างสามองค์ประกอบ คือ การปรับโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยด้วยการแก้ปัญหาภาระงานสอนของอาจารย์เพื่อให้มีเวลาพัฒนางานวิจัย องค์กรมมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นที่จะต้องลดภาระงานด้านการสอนให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับภาระงานในการสร้างผลงานวิจัยของบุคลากร และจะต้องมีการคิดภาระงานเพื่อขยายอัตรากำลัง โดยอาศัยการวิเคราะห์ภาระงานการวิจัยด้วย ไม่ใช่การคำนวณจากการสอน อย่างเดียว

ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ. (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ระบบประกันคุณภาพงานวิจัยประกอบด้วย ระบบการพัฒนาวิทยวิจัย ระบบการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย ระบบการติดตามสนับสนุน และระบบเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์

โรจน์จรรย์ ด่านสวัสดิ์ และคณะ. (2550) ได้ศึกษาโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: กรณีศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน 3 ประการที่ควรเร่งดำเนินการปรับปรุง/พัฒนา ได้แก่ ระบบสารสนเทศงานวิจัย ระบบพัฒนาเครือข่ายการวิจัยและระบบเผยแพร่งานวิจัยเชิงรุก

กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ และคณะ. (2550) ได้ศึกษาโครงการการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองยุทธศาสตร์จังหวัดด้านการเป็นแหล่งอุตสาหกรรมชุมชน พบว่า ในการส่งเสริมศักยภาพของนักวิจัย คือ 1) การเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านระเบียบวิธีวิจัย 2) การกระตุ้นเตือนเป็นระยะ 3) การเรียนรู้จากตัวอย่าง ที่ดี 4) การเชื่อมโยง ประสานองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัย 5) การสื่อสารหลายช่องทาง

ก้าน จันทร์พรหม และคณะ. (2550) ได้ศึกษาโครงการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า การสร้างวิทยวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ภาคใต้ตอนบน โดยเน้นที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นภาคใต้ และจัดให้มีโครงการการสร้างวิทยวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ภาคใต้ตอนบน เพื่อการบริหารงานวิจัยเชิงรุกและใช้เป็นต้นแบบให้นักวิจัยในมหาวิทยาลัย ส่วนการพัฒนาหน่วยวิจัยเพื่อมุ่งสู่ความ

เป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืนโดยมีการสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มนักวิจัยที่สามารถพัฒนางานวิจัยไปสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการในรูปของ “ทุนพัฒนาหน่วยวิจัย” มี 7 หน่วย ได้แก่ หน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมทางไม้ หน่วยวิจัยฟิสิกส์ทดลอง หน่วยวิจัยระบบขับเคลื่อน หน่วยวิจัยภูมิภาควิทยา หน่วยวิจัยความหลากหลายของพรรณพืช หน่วยวิจัยไม้ผลเขตร้อน และหน่วยวิจัยการใช้ประโยชน์ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยวิจัยสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ที่ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและมีผลงานอย่างต่อเนื่อง สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงจัดให้มีโครงการพัฒนาหน่วยวิจัยเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืน โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เข้าใจกันโดยทั่ว ไปว่า การจัดการความรู้ (Knowledge Management, KM) ทำให้เกิดกลุ่มวิจัย 4 ระดับดังนี้ กลุ่มวิจัย (Research Group, RG) หน่วยวิจัย (Research Unit, RU) หน่วยวิจัยเพื่อความเป็นเลิศ (Research Unit for Excellence, RUE) ศูนย์วิจัยเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะทาง (Research Center for Excellence, RCE)

สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ และคณะ. (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพ มีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหากระบวนการวิจัยด้วยวิธีการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในกลุ่มผู้บริหารและคณาจารย์ จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นและการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ด้านการบริหารจัดการงานวิจัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ใช้ทักษะการจัดการเชิงรุกตลอดกระบวนการ คือ การจัดการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้ง การติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาระบบให้ทำงานได้เต็มศักยภาพโดยการบริหารจัดการงานวิจัยในสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมีองค์ประกอบดังนี้ 1) มีระบบวิจัยที่มีทิศทางชัดเจน จะสามารถกำกับคุณภาพงานวิจัย จำนวนงานวิจัยการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ 2) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ซึ่งการบริหารงานวิจัยที่มีลักษณะพลวัตรและความคล่องตัวสูง เน้นการใช้ทักษะการจัดการเชิงรุก เปิดโอกาสและยอมรับความหลากหลาย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้สามารถทำงานได้เต็มศักยภาพ 3) ต้องมีองค์กรและการสรรหาบุคลากรเข้าสู่องค์กร บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการจัดการงานวิจัยและการทำงานเป็นทีม 4) การสร้างเครือข่ายการวิจัยอย่างใกล้ชิดทั้งภายในและภายนอกสถาบัน สามารถนำไปสู่การวิจัยเชิงบูรณาการและการใช้ทรัพยากรการวิจัยร่วมกัน ทั้งนี้การบริหารจัดการงานวิจัยมิใช่สูตรสำเร็จมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแบบและวิธีการอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ต้องมีความเป็นพลวัตร ดังนั้นแนวทางในการนำผลงานวิจัยไปสู่การประยุกต์ใช้ ต้องตระหนักว่าหน่วยงานที่ส่งเสริมการวิจัยในแต่ละสถาบันการศึกษานั้นต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อม ศักยภาพและเอกลักษณ์ของตนเองโดยใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกันเพื่อเป็นเครือข่ายการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกันต่อไป

นรินทร์ สิริกุลรัตน์ และคณะ. (2550) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างนวัตกรรมสำหรับการบริหารงานวิจัยแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่าปัจจัยนำเข้า สถาบันฯ ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การบริการของสถาบันฯ ให้มากขึ้น เพื่อให้ นักวิจัยได้ทราบว่าสถาบันฯ ให้บริการด้านใดบ้าง ทั้งนี้จะได้เป็นการขยายเครือข่ายนักวิจัยในสังกัดของสถาบันฯ มีการปรับปรุง Website ของสถาบันฯ โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ให้ดูง่ายและน่าสนใจขึ้น ตลอดจนเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับการบริการต่างๆ ที่แต่ละงานในสำนักงานเลขานุการสถาบันฯ ให้บริการจัดทำรายละเอียดการให้บริการและออกแบบแผ่นพับประชาสัมพันธ์เผยแพร่การให้บริการด้าน

กระบวนการ พบว่า ขั้นตอนบางขั้นตอนซ้ำซ้อน จึงได้มีการลดขั้นตอนการดำเนินงานบริหารจัดการ โครงการวิจัย จัดทำแนวทางในการติดตามประเมินผล มีการระบุผู้รับผิดชอบดูแลติดตามโครงการวิจัย ตลอดจนการเบิกจ่ายเงิน จัดทำกรอบการบริหารงานวิจัยแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่นำหลักการของผังดุลทัศน์มาประยุกต์ใช้ในการวัดผลด้านต่างๆ มีการกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จและตัวชี้วัด มีการทำแผนปฏิบัติการของสถาบันฯ ตลอดจนจัดทำคู่มือสำหรับโครงการวิจัยที่เข้าร่วมเป็นโครงการนำร่อง

คมพล สุวรรณภูมิ. (2553) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ระบบและกลไกสนับสนุนให้คณาจารย์ประจำทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปี พ.ศ. 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อระบบ ศึกษาความต้องการของคณาจารย์ที่มีต่อกลไก และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระบบและกลไกสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า คณาจารย์มีความคิดเห็นต่อระบบสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยคณะและมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก ($X = 4.22$) ในขณะที่ความต้องการของคณาจารย์ที่มีต่อกลไกสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยคณะและมหาวิทยาลัย ก็อยู่ในระดับมาก ($X = 4.57$) เช่นเดียวกัน การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระบบและกลไกสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พบว่า คณาจารย์ที่มีศักยภาพด้านการทำงานวิจัยแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คณาจารย์ที่มีอายุ สถานภาพ ตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน คณาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน มีความต้องการต่อกลไกสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คณาจารย์ที่มีอายุ สถานภาพ ตำแหน่งทางวิชาการสังกัดต่างกัน มีความต้องการต่อกลไกสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

Mark E. Welker Wake. (2006) ได้ศึกษาความสำคัญของการวิจัยที่มีต่อพันธกิจของสถาบัน การวางแผนเพื่อการวิจัยและลำดับความสำคัญ วัฒนธรรมการวิจัย การเผยแพร่งานวิจัย การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยได้สำรวจความคิดเห็นในทางบวกและลบต่อการบริหารจัดการการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจเชื่อว่าบทบาทการวิจัยถือเป็นสิ่งสำคัญต่อพันธกิจของสถาบันในฐานะสถาบันการศึกษา 70 % ด้านการวางแผนการวิจัยและการจัดลำดับความสำคัญ 65 % เชื่อว่าสถาบันได้สร้างลำดับความสำคัญโดยวางแผนการวิจัยของเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัย ๓๑ % ค่อนข้างเห็นด้วยในการจัดลำดับความสำคัญของการวิจัยให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการศึกษา ทั้งนี้ผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่เชื่อว่ามีกระบวนการตรวจสอบตรวจสอบการลำดับความสำคัญของการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ หรือตรวจสอบโครงสร้างต้นทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยว่ามีการวางแผนบนพื้นฐานของการจัดลำดับความสำคัญหรือไม่ พวกเขาไม่ได้เห็นด้วยอย่างรุนแรงว่าการวิจัยในสถาบันเป็นเรื่องที่รับทราบกันดีอยู่แล้วระหว่างคณะด้านวัฒนธรรมการวิจัย 35 % ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่า การวิจัยนั้นเป็นที่รับทราบและเข้าใจกันอย่างถ่องแท้อยู่แล้วระหว่างภาคคณะและบุคลากรในภาคคณะ ในขณะที่ 58 % เห็นว่ามีความคิดเห็นที่ค่อนข้างเข้าใจเท่านั้น กิจกรรมที่แตกต่างกันจะใช้กระตุ้นวัฒนธรรมการวิจัยที่ฝังรากของสถาบันเหล่านี้ วิธีการต่างๆ ไปคือการเผยแพร่ภายในสถาบันโดยใช้สื่อของสถาบันรวมถึงเว็บไซต์และการแข่งขันเพื่อให้ได้รับเงินสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนต่างๆ ด้านการเผยแพร่งานวิจัย วิธีการส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยเลือกใช้ 9 (ใน 10 สถาบัน) คือ สื่อ และสิ่งพิมพ์ต่างๆของทางสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นนิตยสารศิษย์เก่า วารสารของทางสถาบัน กว่าครึ่งใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่การวิจัยไปยังสื่อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอื่นๆ นิตยสารการวิจัย รายงานการวิจัยประจำปีเพื่อเผยแพร่กิจกรรมการวิจัยและผลการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า 50 % มีบทบาทสำคัญในการ

พัฒนาเศรษฐกิจโดย 80 % ของสถาบันเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ของภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนเทคโนโลยี 84 % ด้านแนวโน้มสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมการวิจัยโดยรวม จากการสำรวจพบว่าการลดลงของกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยถือเป็นแนวโน้มที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด โดยมีการพูดถึงกว่า 40 % ของผู้ตอบว่าไม่ว่าจะเพิ่มหรือจะลดลงนั้นย่อมส่งผลต่อการวิจัยที่เป็นประโยชน์ในระดับประเทศของมหาวิทยาลัยต่างๆ

Sharon Stewart Cole. (2010) ได้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและคำแนะนำจากคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัย โดยศึกษาต่อยอดจากงานวิจัยของเคลฟี่ที่ได้ศึกษา “บริหารงานวิจัยให้เหมือนระบบชีวิต” ในวารสารการบริหารงานวิจัย (Cole 2007 อ้างถึงใน Cole, 2010) ทำให้รับทราบมุมมองของเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัยในด้านความพยายามการระบุดีความในอนาคตของการจัดการงานวิจัย และระบุวิธีการสำหรับการสร้างความสัมพันธ์การทำงานที่เข้มแข็งระหว่างคณะวิจัยและเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัย แต่สำหรับแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการเปรียบเทียบมุมมองเพื่อทำการกำหนดเป็นความสัมพันธ์ประเด็นที่มีความคิดเห็นตรงกันและข้อขัดแย้ง ร่วมกับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของการบริหารงานวิจัย การเพิ่มเติมทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลง การระบุวิธีการนำร่องการเปลี่ยนแปลงองค์กร มีการสร้างแบบจำลองเพื่อการจัดกรอบแนวความคิดใหม่รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวิจัยบรรจุเข้าไปในระบบที่เหมือนมีชีวิต ผลการศึกษาคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัยจะต้องเป็นผู้สนับสนุนหลักที่จำเป็นสำหรับการปรับปรุงในโครงสร้างองค์กรการบริหารการวิจัย โดยมีรูปแบบเพื่อการพัฒนาและการปรับปรุงมากมายได้แก่ การสนับสนุนการบริหาร เช่น การลดภาระงานเอกสาร การศึกษาปัญหาเกิดใหม่และกฎระเบียบ การเตรียมนำเสนอข้อเสนอต่างๆ ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปรับปรุงระบบสำหรับการรายงานสถานะทางการเงินและการจัดการด้านงบประมาณ การปรับปรุงการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัย การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นเกี่ยวกับสิ่งจูงใจที่มีผลต่อแรงจูงใจของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัย การมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัยในการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีกว่าเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือกัน

Laura Leal Rosales. (2010) ได้ศึกษาการตั้งกองทุนใหม่เพื่อมาแทนกองทุน Texas Excellence (TEF) และกองทุนสนับสนุนการวิจัยของทางมหาวิทยาลัย (URF) โดยใช้ชื่อว่ากองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัย (RDF) เพื่อสนับสนุนและเพิ่มศักยภาพในการวิจัยของสถาบันการศึกษาทั่วไป (Texas Education Code, Chapter 62.091, ๒๐๐๕ อ้างถึงใน Rosales, 2010) มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของกองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัย (RDF) ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนส่งเสริมศักยภาพในการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการด้วยวิธีการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในแหล่งข้อมูลภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงระดับทรัพยากรต่างๆ ของกองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัย (RDF) ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาครั้งนี้ยังจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในทรัพยากรภายนอกและลักษณะของระบบองค์กรที่ต้องการตรวจสอบสำหรับวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ กองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัยของรัฐ Texas Excellence (TEF) กองทุนสนับสนุนการวิจัยของทางมหาวิทยาลัย (URF) และกองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัย (RDF) ทั้งหมดนี้ถูกอ้างอิงว่าเป็นกองทุนรูปแบบเดียวกันทั้ง สั้นคือเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาการวิจัย (RDF) ที่เป็นกองทุนที่เกิดขึ้นล่าสุด การศึกษานี้แสดงผลกระทบที่เป็นบวกของกองทุนเพื่อพัฒนาการวิจัยของรัฐ Texas ท่ามกลางสถาบันการศึกษาของรัฐ Texas ที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในด้านการวิจัยเฉพาะ/ระดับปริญญาเอกและมหาวิทยาลัยระดับปริญญาโท/ตรี ว่าหากยังคงมีการสนับสนุนของกองทุนเพื่อพัฒนาการวิจัยจากทางภาครัฐอย่างต่อเนื่อง สถาบันการศึกษาของรัฐ Texas ที่เข้าร่วมโครงการก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพในการวิจัยให้มี

ระดับสูงขึ้นไปได้ Paul Romer หนึ่งในนักพัฒนาทฤษฎีการเจริญเติบโตแนวใหม่ กล่าวว่าความคิดเป็นสินค้าซึ่งถูกผลิตและแจกจ่ายไปในทิศทางเดียวกันกับสินค้าอื่นๆ เขาได้เชื่อมโยงทฤษฎียุคนีโอคลาสสิกด้วยการใช้เทคโนโลยี (Romer, 1996 อ้างถึงใน Rosales, 2010) ตามทฤษฎีนี้ ได้กล่าวว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถคงไว้โดยวิธีการที่สังคมรับมือกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี Romer ยืนยันว่ากิจกรรมวิจัยและการพัฒนานั้นมีความเกี่ยวข้องกับนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ดังนั้นการใช้ตรรกะนี้อาจจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการวิจัยและศักยภาพของการวิจัยในรัฐ Texas ซึ่งยังจะส่งผลในด้านการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของรัฐอีกด้วย

จากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะสรุปได้ว่า การที่จะพัฒนากลไกในการพัฒนานักวิจัยเชิงพื้นที่จะต้องมีการจัดการนักวิจัยเชิงพื้นที่ กล่าวคือ การเตรียมคนเพื่อดำเนินงานในพื้นที่ซึ่งจะมีนักวิจัย 2 กลุ่ม คือนักวิจัย (นักวิชาการ) ในที่นี้อาจเป็นอาจารย์ นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่มีความรู้ทางด้านการศึกษา และนักวิจัยในพื้นที่(ชาวบ้านในชุมชน)ในที่นี่จะเป็นเจ้าของพื้นที่ ที่เกาะติดประเด็นเฉพาะที่กำลังทำวิจัยกันอยู่ในที่นี้อาจเป็น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ ครู หมอ หรือบุคคลอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่แต่มีความสนใจที่จะดำเนินการให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้หรือทำให้สำเร็จได้โดยคนทุกคนในชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกัน และควรสนับสนุนการวิจัย ด้านทรัพยากรบุคคล ควรสร้างและพัฒนาทั้ง นักวิจัยที่มีตำแหน่งอาจารย์และตำแหน่งนักวิจัยในพื้นที่ ด้านงบประมาณ เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการทำวิจัย โดยเน้นผลลัพธ์ที่ได้จากผลงานวิจัยเป็นหลัก ควรเน้นคุณภาพงานวิจัยเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิจัย โดยกำหนดมาตรฐานคุณภาพงานวิจัยในทุกขั้นตอน ควรให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สังคมหรือใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยให้มากขึ้น และควรมีหน่วยงานหรือคณะทำงาน จัดการดูแลทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากผลงานวิจัย ด้านความเชื่อมโยงของระบบวิจัย ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่สังคม และด้านความร่วมมือทางวิจัย ควรทำวิจัยแบบคณะวิจัยในรูปแบบเครือข่ายวิจัย โดยผู้บริหารเครือข่ายวิจัยควรมีคุณสมบัติเป็นทั้งนักบริหาร ผู้ประสานงาน และนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในเรื่องที่วิจัย และควรให้เครือข่ายวิจัยใช้ทรัพยากรทำวิจัยร่วมกันให้มากที่สุดและเกิดประสิทธิภาพพร้อมทั้งประสิทธิผลในการทำวิจัย และต้องมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนให้นักวิจัยมีผลงานวิจัยที่สอดคล้องตามเป้าหมายบริบทที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงโดยเริ่มจากขั้น ตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้น ตอนการวางแผน ขั้นตอนการติดตาม ขั้นตอนการพัฒนา ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด และขั้นตอนการให้ผลตอบแทนตามผลงาน อย่างเหมาะสม ซึ่งกลไกต่างๆ เหล่านี้จะไปส่วนช่วยในการหนุนเสริมนักวิจัยเชิงพื้นที่ ให้สามารถทำงานวิจัยได้อย่างเป็นระบบ และไม่หลงประเด็นที่จะศึกษาสามารถหาข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2.2 บทบาทมหาวิทยาลัยราชภัฏกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2.1 ทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์

เพื่อการยกระดับคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่คุณภาพเป็นเลิศระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2558-2567) มหาวิทยาลัยราชภัฏก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 จากการที่ได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จึงเป็นวาระสำคัญ ที่จะต้องมีการปรับทิศทางและเป้าหมายใหม่ ให้มีจุดเน้น จุดเด่น และการก้าวสู่การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นเลิศ ในฐานมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การยกคุณภาพชีวิต การลดช่องว่าง และความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการสร้างประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และมี

ขีดความสามารถในการแข่งขันได้ โดยเฉพาะพันธกิจที่ระบุไว้ในมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ และที่สำคัญคือ นโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และคณะกรรมการการศึกษา (กกอ.) ที่ต้องการให้กลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ได้มีการปรับทิศทาง เป้าหมาย ปรับทิศทาง บทบาท หน้าที่หรือพันธกิจและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Re Profiling) เพื่อการยกคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่คุณภาพเป็นเลิศเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้กำหนดจุดเน้น เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในแต่ละภูมิภาคและภาพรวมในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2558-2567) ไว้ 7 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2559)

ด้านที่ 1 ปฏิรูประบบบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีความคล่องตัว ทันสมัย ยืดหยุ่น โปร่งใส ด้วยหลักธรรมาภิบาล ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัลเพื่อการขับเคลื่อนประเทศตามนโยบายของรัฐ Thailand 4.0

ด้านที่ 2 ยกคุณภาพมาตรฐานการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางปัญญา การคิด การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มีขีดความสามารถ (capability) และทักษะวิชาชีพ (professional skills) ในระดับสากล

ด้านที่ 3 ปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู เพื่อการยกคุณภาพและพัฒนาศึกษาไทย ให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับกลุ่มประชาคมอาเซียนได้และประชาคมโลก

ด้านที่ 4 ปฏิรูประบบบริหารจัดการ และยกคุณภาพและมาตรฐานการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐ ที่จะนำไปสู่การสร้างความเป็นธรรม การแก้ปัญหา การมูลค่าเพิ่ม การลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำให้แก่ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมไทย ได้อย่างยั่งยืนและแข่งขันได้

ด้านที่ 5 เร่งรัดและยกมาตรฐานการให้บริการทางวิชาการ (University Engagement) เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้สนองตอบกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคมไทย และพัฒนาความรู้ทักษะอาชีพ และความเป็นอยู่แก่ชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็ง มีมาตรฐานชีวิตที่ดี มีความพอเพียง และพัฒนาได้อย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านที่ 6 ยกคุณภาพและมาตรฐานอาจารย์และบุคลากร ให้มีคุณวุฒิ มีความรู้ ทักษะการสื่อสารและศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนการวิจัย และการให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

ด้านที่ 7 ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์เครือข่าย และความร่วมมือกับภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการในการจัดการเรียนรู้ การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

รวมทั้งได้มีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทางและพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยกำหนดให้มีจุดเน้นยุทธศาสตร์และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดเพื่อการพัฒนา และยกคุณภาพมาตรฐานบัณฑิต ชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 2.1 ภาพรวมจุดเน้นยุทธศาสตร์
ที่มา : สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2559

2.2.2 วิสัยทัศน์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัย เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นเลิศ โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืน และมีพันธกิจที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2559)

2.2.2.1 ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ และการสื่อสารด้วยหลักคุณธรรม คุณภาพ และได้มาตรฐานสากล เน้นสาขาเพื่อการแก้ปัญหา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2.2.2.2 วิจัย สร้างความรู้และนวัตกรรมให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล โดยเน้นปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และท้องถิ่นเฉพาะพื้นที่ (area-based) ให้เข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2.3 ให้บริการทางวิชาการ ถ่ายทอดเทคโนโลยี น้อมนำแนวพระราชดำริ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมมาใช้เป็นแนวทาง โดยอยู่บนฐานของการบูรณาการ การจัดการเรียนการสอน กับการวิจัยและพัฒนา

2.2.2.4 สร้างเครือข่ายและความร่วมมือกับภาคประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ประกอบในการจัดการศึกษา การวิจัยและการให้บริการวิชาการที่ยั่งยืน

2.2.2.5 บริหารจัดการมหาวิทยาลัย ให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น โปร่งใส ด้วยหลักธรรมาภิบาลสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

นับเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง ได้ประสานพลังกันในการปรับทิศทางในการทำพันธกิจใหม่ร่วมกัน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบาย พันธกิจ วัตถุประสงค์ และแผนยุทธศาสตร์ ระยะ 10 ปี เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสู่ความเป็นเลิศ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ

- 1) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา แก่สังคม ท้องถิ่น และประชาชน
- 2) การบูรณาการงานวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เข้ากับ

กระบวนการจัดการการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และท้องถิ่น โดยเน้นคุณภาพ สู่ความเป็นเลิศ

3) การยกคุณภาพชีวิต การลดช่องว่างและเหลื่อมล้ำทางสังคม และสร้างประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จและได้คุณภาพตามผลผลิตและดัชนีชี้วัดที่กำหนดไว้ในจุดเน้นและแผนยุทธศาสตร์ ทั้ง 7 ด้าน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งจำเป็นต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจให้ความสำคัญและทุ่มเท ในการที่จะสร้างความรู้และความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรทุกระดับอย่างทั่วถึงให้ทุกคนมีมุมมองรู้และเข้าใจ (visionary) ไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน และที่สำคัญคือการนำองค์กรเชิงยุทธศาสตร์หรือภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ (strategic leadership) ที่ต้องการการระดมมันสมองและสรรพกำลังของทุกฝ่ายในการที่นำ แผนยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏไปสู่การปรับปรุงและปรับทิศทางของมหาวิทยาลัยให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สู่การจัดทำและปรับแผนยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี ของแต่ละแห่งแต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับ ปรัชญาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ของตนเอง

แผนยุทธศาสตร์ ระยะ 10 ปี มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ได้นำลงไปเป็นกรอบ สู่การออกแบบและการวางแผน ถอดเป็นแผนระยะสั้นประมาณ 4-5 ปี และนำไปเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป ในแผนงานระยะที่ 2 เป็นแผนงานประมาณ 4-5 ปีเช่นกัน หากได้ดำเนินการและทำทุกอย่างต่อเนื่องจนครบตามแผนยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี ในที่สุดภายในเวลา 10 ปี ประชาชนและคนท้องถิ่นระดับรากหญ้าที่ขาดความเป็นธรรมในสังคม จะถูกยกคุณภาพมาตรฐานเข้าสู่เป็นคนชั้นกลางได้ในที่สุด นอกจากนี้จะต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ (auditing system) การประเมินผล และสรุปรายงาน พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบทเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีหรือ best practice ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยกัน

2.3 งานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น

งานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นนั้น สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่างานวิจัยท้องถิ่น หรือการวิจัยชุมชน โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามความต้องการของคนในชุมชน

2.3.1 ความหมายของงานวิจัยท้องถิ่น

ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และคณะ. (2553) ได้ให้ความหมายของงานวิจัยท้องถิ่นไว้ดังนี้ งานวิจัยท้องถิ่นเป็นประเภทของวิจัยที่เกิดจากฐานคิดง่ายๆว่า “ทำอย่างไรชาวบ้านจะได้ประโยชน์จากงานวิจัย” ซึ่งฐานคิดดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยสถาบันการศึกษา และ

หน่วยงานด้านการพัฒนาชุมชนต้องย้อนกลับมาทบทวนแนวคิดและวิธีการทำงานเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับชุมชนตั้งแต่การทบทวนว่า “วิจัยคืออะไร” ไปจนถึงการกำหนดเรื่องวิจัยการตั้งโจทย์ / วัตถุประสงค์การวิจัยกระบวนการทำวิจัยไปจนถึงการประเมินผลและการรายงานการวิจัยที่ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนงานวิจัยท้องถิ่นจึงเน้นในการให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการคิดตั้งคำถามวางแผนและทำวิจัยเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นระบบและเรียนรู้จากการทำงานวิจัยที่เป็นเชิงปฏิบัติการจริง (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

2.3.2 คุณลักษณะของงานวิจัยท้องถิ่น

กาญจนา แก้วเทพ. (2552) อ้างถึงใน ภัทวลี นิติเกษตรสุนทร และคณะ, (2553) ได้ระบุคุณลักษณะของงานวิจัยท้องถิ่นไว้ 10 ประการดังนี้

2.3.1.1 เป้าหมายของงานวิจัยท้องถิ่นอยู่ที่ "การพัฒนาตัวนักวิจัย" ส่วนความรู้ที่เป็นผลจากการวิจัยนั้นจะมีใช้ความรู้แบบที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเอง (In Its Own Sake) หรือเป็นความรู้ที่ใช้ระดับปัญญาเท่านั้นหากทว่าจะต้องเป็น "ความรู้ซึ่งมีคุณค่าอยู่ที่การนำไปแก้ไขปัญหา/หรือพัฒนาท้องถิ่น"

2.3.1.2 คนทำวิจัยคือชาวบ้านจากพัฒนาการของงานวิจัยที่ผ่านมาชาวบ้านนั้นมักจะมีประสบการณ์ตรงกับงานวิจัยอยู่บ้างแล้วกล่าวคือได้เข้ามามีบทบาทสถานะร่วมในงานวิจัยในฐานะ "กลุ่มตัวอย่าง" ซึ่งมักจะไม่รู้ไม่เห็น "ที่มาและที่ไป" ของงานวิจัยที่ตนเข้าร่วมแต่งงานวิจัยท้องถิ่นเป็นการเปลี่ยนบทบาทของชาวบ้าน (Role Shifting) ในกระบวนการวิจัยจากที่เคยเป็น “กลุ่มตัวอย่าง” มาเป็น “นักวิจัย”

2.3.1.3 งานวิจัยท้องถิ่นเน้นกระบวนการติดตั้งปัญญา/วิคิดให้แก่ชาวบ้านที่เข้ามาร่วมงานวิจัยโดยนักวิจัยต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหาวิจัยการวางแผนการวิจัยการดำเนินการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจนถึงขั้นตอนการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.3.1.4 งานวิจัยท้องถิ่นมีการออกแบบโครงสร้างและกลไกเพื่อการหนุนช่วยเนื่องจากงานวิจัยท้องถิ่นเป็นงานวิจัยซึ่งกำหนดให้ชาวบ้านมาทำวิจัยจึงต้องมีการสร้างและออกแบบโครงสร้างตลอดจนกลไกต่างๆ เพื่อหนุนช่วยให้การดำเนินงานวิจัยของชาวบ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเช่นมีที่มั่นวิชาการเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในเชิงวิชาการให้กับนักวิจัยท้องถิ่น เป็นต้น

2.3.1.5 งานวิจัยท้องถิ่นเป็นการกระจายปัญญาสู่ท้องถิ่นกระบวนการวิจัยแบบงานวิจัยท้องถิ่นอาจถือได้ว่าเป็นการกระจายความรู้/ปัญญาด้วยการยกระดับ / ติดตั้งวิคิดแบบวิจัยให้แก่ชาวบ้านเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งอาจเปรียบได้ว่าการยกระดับ / ติดตั้งวิคิดแบบวิจัยนี้ไม่ใช้การให้ปลาเป็นตัวๆ แก่ชาวบ้านแต่เป็นการให้ "เบ็ดตกปลา" หรือให้ความรู้เรื่อง "วิธีทำเบ็ด" มากกว่า

2.3.1.6 งานวิจัยท้องถิ่นมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ/บูรณาการสูงเนื่องจากงานวิจัยท้องถิ่นมีจุดตั้งต้นจากปัญหาที่ชาวบ้านนักวิจัยกำลังประสบอยู่จึงพบว่ามีลักษณะของสหวิทยาการและบูรณาการผสมผสานอยู่เสมอโดยการบูรณาการในงานวิจัยท้องถิ่นนั้นนอกจากจะมีมิติของการบูรณาการระหว่างสาขาวิชาการแล้วยังมีความหมายถึงการบูรณาการระหว่าง "ภูมิปัญญา/ชุดความรู้เดิมของชุมชน" กับ "ภูมิปัญญา/ชุดความรู้แบบสมัยใหม่" ด้วยเช่นกัน

2.3.1.7 งานวิจัยท้องถิ่นมีการใช้กระบวนการแบบ "KM" เพื่อถนอมฐานความรู้ในขณะที่งานวิจัยแบบวิชาการจะมีการอ่านทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาก่อนเพื่อเป็นการสร้างฐานความรู้ของนักวิจัยให้กว้างขวางลุ่มลึกและรอบด้านต่อประเด็นที่จะวิจัยแต่ทว่ารูปแบบดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับวิธีการแสวงหาความรู้ของชาวบ้านดังนั้นงานวิจัยท้องถิ่นจึงได้นำเอา "วิธีการแสวงหาความรู้แบบ Knowledge Management - KM" มาทดแทนการอ่านทบทวนวรรณกรรมในขั้นตอนกิจกรรมของงานวิจัยจึงมักพบรูปแบบ

การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนระหว่างผู้มีประสบการณ์การดำเนินงานกรณีสำเร็จ (Best Practice) การเชิญผู้มีประสบการณ์มาเป็นวิทยากร เป็นต้น

2.3.1.8 งานวิจัยท้องถิ่นเป็นงานวิจัยที่เน้นการใช้ประโยชน์ได้จริงเนื่องจากงานวิจัยท้องถิ่นเป็นงานวิจัยที่เริ่มต้นจาก "ปัญหาในชีวิตของชาวบ้านนักวิจัย" (Problem-Based Research) ดังนั้นหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยแล้วผลที่เกิดขึ้นต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมแก่ชุมชนด้วยด้วยเหตุนี้งานวิจัยท้องถิ่นจึงอาจถือได้ว่าเป็น Action Research ประเภทหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษคือเจ้าของปัญหาเป็นคนลงมือแก้ไขปัญหาโดยอาศัยการร่วมมือจากภายนอก

2.3.1.9 ท้องถิ่นต้องมีคุณสมบัติเป็น R&D หรือ D&R ดังที่ได้กล่าวถึงต้นกำเนิดของงานวิจัยท้องถิ่นว่ามีต้นพันธุ์เป็น "งานพัฒนา" อยู่ส่วนหนึ่งจึงมีลักษณะเป็น "Research and Development" หรือ "Development and Research" แล้วแต่น้ำหนักสัดส่วนว่าจะเป็นการวิจัยหรือการพัฒนามากกว่ากัน

2.3.1.10 งานวิจัยท้องถิ่นเน้นการสร้าง ความเข้าใจร่วมกัน (Shared Understanding) ตลอดกระบวนการโดยมีกิจกรรมที่เน้น "การสร้าง ความเข้าใจร่วมกัน" สำหรับผู้คนที่ทุกกลุ่มที่เข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการวิจัยตัวอย่างเช่นการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในทีมวิจัยการทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างถึงเป้าหมาย/ประโยชน์ของการวิจัยและ "การคืนข้อมูลให้ชุมชน" หลังจากเก็บข้อมูลมาแล้วหรือมีการวิเคราะห์ร่วมกันกับชุมชนหรือให้ชุมชนตรวจสอบ/แสดงความคิดเห็นต่อการวิเคราะห์ เป็นต้น

2.3.3 หลักการทำงานงานวิจัยท้องถิ่น

กาญจนา แก้วเทพ. (2552) อ้างถึงใน ภัสวลี นิติเกษตรสุนทร และคณะ, (2553) พบว่างานวิจัยท้องถิ่นมีหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

2.3.3.1 โจทย์ต้องมาจากความต้องการของชุมชนในการพัฒนาโจทย์การวิจัยนั้นโจทย์ต้องมาจากความต้องการของชุมชนโดยชุมชนอาจจะเป็นผู้ริเริ่มเองหรือแม้จะมีการจุดประกายจากบุคคลภายนอกแต่ในท้ายที่สุดแล้วชุมชนจะต้องตัดสินใจเองว่าโจทย์การวิจัยนั้นเป็นความต้องการของชุมชนหรือไม่

2.3.3.2 หลักการมีส่วนร่วมการวิจัยท้องถิ่นมีคุณลักษณะแบบเดียวกับกรวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยที่อาจจะมีการเน้นความเข้มข้นที่สูงกว่าเนื่องจากตลอดทั้งกระบวนการวิจัยจะถือเสมือนว่าการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้นเป็นแรงผลักดันสำคัญซึ่งทำให้งานวิจัยดำเนินต่อไปได้

2.3.3.3 การคิดกิจกรรมบนฐานข้อมูลหลักการข้อนี้อาจจะทำให้งานวิจัยท้องถิ่นมีข้อแตกต่างจากวิถีของชาวบ้านเนื่องจากการค้นคิดกิจกรรมของงานวิจัยท้องถิ่นนั้นจะไม่เกิดมาจาก "ความคิดเห็น" (Opinion) เท่านั้นหากแต่จะต้องคิดกิจกรรม (เพื่อการแก้ไขปัญหา) ที่มีพื้นฐานมาจาก "ข้อมูลที่ผ่านการจัดระบบ/วิเคราะห์สังเคราะห์" แล้วจึงเป็นการคิดกิจกรรมบนสภาพความเป็นจริง

2.3.3.4 หลักความสัมพันธ์ระหว่าง "การคิด" กับ "การลงมือทำ" เพื่อแก้ไขข้อจำกัดทั้งของวิถีแบบชาวบ้านและวิถีของนักวิชาการตลอดเส้นทางของการวิจัยท้องถิ่นจะพยายามประสานความสัมพันธ์ระหว่าง "การคิด" กับ "การลงมือทำ" ให้มีความลงตัวเสมอ

2.3.4 ศักยภาพนักวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น

ศักยภาพนักวิจัยเพื่อชุมชนและท้องถิ่น คือ สมรรถนะหรือขีดความสามารถของนักวิจัยในการทำงานวิจัยชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละคนจะมีศักยภาพไม่เท่ากัน แต่โดยภาพรวมแล้วนักวิจัยชุมชนควรมี

คุณสมบัติดังนี้คุณสมบัติของนักวิจัยชุมชน (มหาวิทยาลัยเกริก, 2560) มีดังนี้จิตใจสาธารณะมีจิตอาสา มีจิตใจใฝ่รู้มีความเพียรและมีความความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมทีมวิจัย

2.3.5 กระบวนการวิจัยชุมชน

ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ. (2556) กล่าวว่า การออกแบบกระบวนการวิจัยชุมชนและการเลือกใช้วิธีการวิจัยจึงควรสัมพันธ์กับกระบวนการนำใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นด้วย อันเป็นวงจรที่สรุปจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติการจริงในพื้นที่ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ การรับรู้ การเรียนรู้ และการจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2.3.5.1 การรับรู้กระบวนการผลักดันให้เกิดการรับรู้ร่วมกันขององค์กรหลักในชุมชน เน้นที่การรับรู้สถานการณ์ของปัญหาตลอดจนความจำเป็นในการพัฒนางาน (ข้อมูลปัญหา ประเด็นที่กระทบการดำเนินชีวิต นโยบายที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติ) และศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น (ทุนทางสังคม ผู้นำ คนเก่ง กลุ่มทางสังคม องค์กร หมู่บ้านเข้มแข็ง เครือข่าย) ทั้งนี้อาศัยการสร้างและพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อความรู้ข่าวสาร ในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยใช้ระบบการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ตั้งแต่การค้นหาเนื้อหาที่มีความไวต่อการรับรู้ของคนต่างกลุ่มกัน (การวิจัยชุมชน การเก็บข้อมูลต่างๆ) การสร้างสื่อที่เหมาะสมและวิธีการหรือช่องทางในการสื่อสารทุกรูปแบบอย่างเป็นระบบ (การประชุมผู้นำ การจัดเวทีประชาคม การประชุมสภาท้องถิ่น การประชุมหัวหน้าครอบครัว การประชุมกลุ่มต่างๆ เครือข่าย การบอกผ่านปากต่อปาก สภาภาพแฟ สภาแม่บ้าน รายการวิทยุชุมชน จดหมายข่าว website หนังสือพิมพ์) เป็นต้น

2.3.5.2 การเรียนรู้การสร้างบทเรียนหรือประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของทุนทางสังคมและประชาชนในพื้นที่ใน 2 ทิศทางคือ 1) การเรียนรู้ผลกระทบของสถานการณ์ชุมชนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ (ปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและโครงสร้างทางกายภาพและบริการ ของระบบต่างๆ ที่เป็นปัจจัยกำหนดสถานะสุขภาพของคน เป็นต้น) 2) การเรียนรู้ทางออกและแนวทางการจัดการกับสถานการณ์และปัจจัยต่างๆ การเรียนรู้วิถีการทำงานของคนในแต่ละองค์กรทั้งในพื้นที่และองค์กรสนับสนุนจากนอกพื้นที่ เป็นต้น โดยวิธีการที่เลือกใช้อาจเป็นการจัดประสบการณ์ในสถานการณ์จริง (การทำงานร่วม การศึกษาดูงาน) การเสริมพลังในการสรุปบทเรียนถอดบทเรียนจากประสบการณ์และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้บทเรียน (สภาภาพแฟ เวทีประชาคมเวทีสภาผู้นำ การประชุมกลุ่ม เวทีประชุมวิชาการ) เป็นต้น

2.3.5.3 การจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นการจัดการนำทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างรูปธรรมการพัฒนางานหรือกิจกรรมที่นำไปสู่การจัดการปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากโครงสร้างทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ การจัดการสภาวะแวดล้อม และการเมืองการปกครอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างน้อย 3 ทิศทาง ได้แก่ 1) การเปลี่ยนวิธีการทำงานขององค์กรให้เน้นการทำงานเชิงระบบ สร้างงานให้เป็นระบบ ที่เชื่อมต่อการทำงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ในแนวทางที่เป็นการสานงานกันมากกว่าการทำงานซ้อนทับกัน และพัฒนาต่อยอดงานได้ 2) การใช้ข้อมูลประกอบการปรับวิถีการดำเนินชีวิตและวิธีการทำงาน 3) การเสริมความเข้มแข็งให้ความสัมพันธ์ของตนกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับบทบาทการอยู่ร่วมกันในสังคมชุมชนของตนและการร่วมมือกันของทุนทางสังคมและการใช้ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ในการยกระดับการแก้ปัญหาหรือต่อยอดงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

ดังนั้น กระบวนการวิจัยชุมชนหากออกแบบกิจกรรมให้ตอบสนองทั้ง 3 ขั้นตอน ของการนำใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นนี้ด้วย จะทำให้สามารถค้นหาและเสริมแรงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้พร้อมๆ กัน

2.3.6 หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

พัชริน ดำรงกิตติกุล. (2560) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีกระบวนการที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) **การพัฒนาโจทย์วิจัย** ปัจจัยสำคัญที่สุดของการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น คือ การค้นหาปัญหาจริงด้วยการศึกษาสภาพปัญหาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์งานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สกว. รวมทั้งผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับกระบวนการ Design Thinking คือ กระบวนการสร้างเข้าใจอกเข้าใจปัญหาของคน (Empathy) ด้วยกระบวนการ 3 เทคนิค คือ 1. การฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) 2. สนทนาสนทนา (dialogue) 3. การคิดพิจารณาไตร่ตรองจากภายใน (reflection) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง (Define) การมีส่วนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การพึ่งตนเองได้เมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว

2. **การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม** ชุมชนผู้ใช้ประโยชน์ และผู้มีบทบาทเกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมทำตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัย การวางแผนออกแบบการวิจัยและดำเนินการวิจัย

3. **การสร้างความรู้และนวัตกรรมร่วมกัน** (Co-production of Knowledge) ระหว่างความรู้ ความเชี่ยวชาญของนักวิชาการกับความรู้ผู้ใช้ประโยชน์ ซึ่งมักเป็นเจ้าของปัญหา ทำให้เป็นความรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริง (practical knowledge) จนทำให้เกิดนวัตกรรมสอดคล้องกับกระบวนการ Design Thinking คือ นวัตกรรมเกิดจากความคิดหลากหลายและแตกต่างกัน

4. **การบูรณาการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกับการสอน (Service Learning)** เป็นการสร้างการเรียนรู้ให้นักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ฝึกให้มีทักษะการทำงานเพื่อเข้าสู่อาชีพ ทักษะการสื่อสาร กระบวนการทำงานบริการวิชาการร่วมกับการวิจัยทำให้เกิดทักษะคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ในขณะที่เดียวกันก็ได้แก้ปัญหาชุมชนด้วย และอาจารย์ผู้สอนก็ทำวิจัยไปพร้อมกันได้ด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 3) เพื่อพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) รายกลุ่ม และตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาล มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. ขั้นตอนการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

อาจารย์จากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 30 คน

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.3.1 ประชุมคณะดำเนินงานหลักในภูมิภาคเพื่อวางแผนการดำเนินงานซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างทั้ง 6 แห่ง ดังกล่าวข้างต้น

3.3.1.1 จัดตั้งคณะดำเนินงานในระดับภูมิภาคเพื่อดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยจากโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3.3.1.2 ออกแบบและสำรวจข้อมูลศักยภาพนักวิจัยและจัดตั้งคณะนักวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

3.3.2 คณะดำเนินงานของแต่ละมหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ เปิดรับสมัครอาจารย์ที่สนใจด้านงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น

3.3.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในฐานะผู้ประสาน จัดประชุมชี้แจงโครงการและอบรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยด้านชุมชนท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมของนักวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นที่สนใจเข้าร่วมโครงการก่อนลงพื้นที่ค้นหาโจทย์วิจัยในการประเมินและการวิเคราะห์บริบทชุมชนท้องถิ่นเพื่อประกอบการค้นหาโจทย์วิจัย ตลอดจนแนวทางการเก็บข้อมูลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น การเตรียมเอกสารเชิงหลักการและพัฒนาข้อเสนอโครงการตามรายละเอียดในภาคผนวก

3.3.4 นักวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการของแต่ละมหาวิทยาลัยประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วน จัดเวทีประชาคม ระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling)

3.3.5 คณะดำเนินงานในมหาวิทยาลัยเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิใน มหาวิทยาลัยราชภัฏตาม Cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling “ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน” มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณะนักวิจัย

3.3.6 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เสนอรายชื่อ “ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก” ตาม cluster ของยุทธศาสตร์ re-profiling

3.3.7 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น” รายภูมิภาค

3.3.8 นักวิจัยนำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Paper) ต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุง พัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิภายในเป็นที่ปรึกษาตลอดระยะเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการ และมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้เป็นข้อเสนอโครงการวิจัยที่สมบูรณ์

3.3.9 สถาบันวิจัยและพัฒนาแต่ละแห่ง รวบรวมข้อเสนอโครงการวิจัยและนำเข้าระบบการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนที่นอกเหนือจากงบรายได้ของมหาวิทยาลัย

3.3.10 คณะทำงานสรุปประเด็นโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่แต่ละภูมิภาค สังเคราะห์เป็นกรอบความคิดการวิจัยของชุดโครงการวิจัย และจัดทำรายงานกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย

3.3.11 นำเสนอภาพรวมผลงานในเวทีราชภัฏวิจัย (ร่วมกับโครงการการพัฒนาศักยภาพระบบบริหารงานวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอเชิงพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น
ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

พิสมัย ประชานันท์ และคณะ

พฤษภาคม ๒๕๖๐

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น
ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

คณะผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.พิสมัย ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ ดร.เขาวลิต สิมสวย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รศ.ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์ศราวุธ ชินาภาษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.ประทีป แชรรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ฐานิดา ผาติเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.นิรันดร์ คงฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
นายทินวัชร เดชวัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
นายบวรวิช รอดรังสี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายวิทเอก สว่างจิต	ผู้ประสานงานความร่วมมือ มรภ.-สกว.

สนับสนุนทุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ
ที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ทปอ.มรภ.)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ตอบสนองการปรับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ (Re-profiling) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและตอบสนองนโยบายด้านการวิจัยของรัฐบาลกลุ่มเป้าหมายเป็นอาจารย์จากกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน 6 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยพิจารณาบุคคลจำนวนมหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 30 คน

สำหรับกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) มีกระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และที่สำคัญคือการจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิภายในเป็นที่ปรึกษาตลอดระยะเวลาการดำเนินงานและมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกร่วมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้เป็นข้อเสนอโครงการวิจัยที่สมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอเชิงพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analysis) ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลผลิตงานวิจัย นักวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย

จากกระบวนการดังกล่าว ก่อให้เกิดงานวิจัย นักวิจัย ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย มีนักวิจัยรวมเพื่อชุมชนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการมากกว่า 30 คน ซึ่งเป็นนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่ง ภายหลังขบวนการพัฒนาได้โจทย์แผนงานวิจัยจำนวน 1 แผนงาน และโครงการย่อยภายใต้แผนงานวิจัยไม่น้อยกว่า 3 โครงการ/แผนงาน

ภายหลังผ่านการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้ข้อเสนอโครงการวิจัยจำนวน 7 แผนงานวิจัย ซึ่งเน้นงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 1 แผนงานวิจัย “นวัตกรรมการบริหารจัดการกลไกการขับเคลื่อนการทำงานโดยเครือข่ายโดยชุมชนอีสานใต้” โดยมี 3 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1โครงการสร้างความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้กับเครือข่ายการ ทท.ทางวัฒนธรรมชุมชนอีสานใต้

โครงการวิจัยย่อย 2 โครงการพัฒนารูปแบบการทำงานเชิงเครือข่ายในระดับชุมชน จังหวัด และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอีสานใต้

โครงการวิจัยย่อย 3 แนวทางการยกระดับความร่วมมือระหว่างพหุภาคีเพื่อพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวชุมชนอีสานใต้ CBT.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 2 แผนงานวิจัย ประกอบด้วย

แผนงานวิจัย 1 “นวัตกรรมจัดการการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จับต้องได้)” โดยมี 4 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1 การสร้างมูลค่าและคุณค่าผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 2 การพัฒนาข้าวพื้นเมืองให้เป็นของฝากของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 3 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 4 รูปแบบการพัฒนาการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

แผนงานวิจัย 2 “นวัตกรรม การจัดการการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จับต้องไม่ได้)” โดยมี 4 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1 รูปแบบการสื่อความหมายประวัติศาสตร์ชุมชนท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 2 รูปแบบการเสริมสร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยววิถีพุทธในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 3 รูปแบบการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 4 รูปแบบการบริหารจัดการประเพณีวัฒนธรรมฮีตสิบสองคองสิบสี่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน รูปแบบการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 1 แผนงานวิจัย 5 โครงการวิจัยย่อย ประกอบด้วย

โครงการย่อย 1 นวัตกรรมจัดการการตลาดสมัยใหม่สำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 2 นวัตกรรมการสร้างตราสินค้าสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน

โครงการวิจัยย่อย 3 นวัตกรรมจัดการการตลาดของความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 4 นวัตกรรมประเมินประสิทธิผลกลยุทธ์ทางการตลาดสมัยใหม่ ของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 5 นวัตกรรมการจัดการการตลาดออนไลน์ (Digital Marketing) เพื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 1 แผนงานวิจัย “นวัตกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิภาคและอาเซียน” โดยมี 4 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1 การบริหารจัดการเครือข่ายโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนสู่แหล่งเรียนรู้ภูมิภาคและอาเซียน

โครงการวิจัยย่อย 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเป็นแหล่งเรียนรู้โดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 3 โครงการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อยที่ 4 โครงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในแหล่งเรียนรู้โดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 1 แผนงานวิจัย “การคาดการณ์โครงสร้างและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพสูง” โดยมี 4 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 2 การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 3 รูปแบบของการกระจายรายได้สู่การท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 4 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้สู่การท่องเที่ยวชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

มหาวิทยาลัยราชอุบลราชธานี จำนวน 1 แผนงานวิจัย “มาตรการการจัดการผลกระทบ วิฤติและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงพื้นที่สู่ชุมชนแห่งความสุขในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี 4 โครงการย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อย 1 กระบวนการประเมินผลกระทบ วิฤติและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 2 การสร้างตัวชี้วัดความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยวในการจัดการผลกระทบ วิฤติและความเสี่ยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ชุมชนแห่งความสุขในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 3 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและนักท่องเที่ยวในการจัดการผลกระทบวิกฤติและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการวิจัยย่อย 4 รูปแบบการจัดการความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

จากการพัฒนาชุดโครงการวิจัยทั้ง 7 แผนงานวิจัย เพื่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงทั้งพื้นที่ 6 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ประชุมผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาทั้ง 6 แห่ง มีความคิดเห็นที่ตรงกันคือพัฒนาในลักษณะแผนงานวิจัยใหญ่ที่เตรียมพร้อมสำหรับส่งขอรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเภททุนมุ่งเป้าในปี 2561 จึงได้ปรับข้อเสนอโครงการจาก 7 แผนงานวิจัยมาเป็น 1 แผนงานวิจัย โดยมีทั้ง 6 มหาวิทยาลัยร่วมเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการย่อยภายใต้ชุดดังกล่าว คือ คือ นวัตกรรมจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีโครงการย่อยภายใต้แผนฯ ดังนี้ 1) นวัตกรรมจัดการการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์รับผิดชอบ) 2) นวัตกรรมการบริหารจัดการกลไกการขับเคลื่อนการทำงานเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) อีสานใต้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมารับผิดชอบ) 3) การคาดการณ์โครงสร้างและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพสูง (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์รับผิดชอบ) 4) นวัตกรรมจัดการการตลาดสมัยใหม่เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำหรับนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงในกลุ่มยุโรป (มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิรับผิดชอบ) 5) นวัตกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง(มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษรับผิดชอบ) 6) มาตรการการจัดการผลกระทบ วิกฤติและความเสี่ยงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงพื้นที่สู่ชุมชนแห่งความสุขในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีรับผิดชอบ)

จากแผนงานวิจัยทั้ง 6 มหาวิทยาลัยก่อให้เกิดความมั่นคง ทุนมนุษย์เข้มแข็ง ความมั่งคั่ง ความสมดุลระหว่าง Demand กับ Supply และการกระจายรายได้ ความยั่งยืน จากการจัดการฐานทรัพยากรที่สมดุลกับการตลาด และคนทำคือกลไกการขับเคลื่อนที่ และมีตัวประเมินผลในทุกกระบวนการจึงทำให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่อง

5.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากการประชุมผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อรองรับกิจกรรมบางช่วงโดยเฉพาะกระบวนการลงพื้นที่เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัย

2. กระบวนการ/กิจกรรมหนุนเสริมการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ที่ยังน้อย ควรเพิ่มกระบวนการลงพื้นที่ให้มากขึ้น

3. ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานภายใต้โครงการดังกล่าว ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินงานกำกับ ติดตามคือ การเปลี่ยนแปลงตัวผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทั้งระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย คือตำแหน่งอธิการบดี ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการเปลี่ยนวาระของผู้บริหาร / การเป็น ม.44 (สำหรับบางมหาวิทยาลัยทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร และบุคคลที่รับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจของผู้บริหาร)

แต่อย่างไรก็ตามโครงการวิจัยภายใต้ความร่วมมือนี้ยังเกิดประโยชน์ร่วมดังปรากฏจุดเด่น ดังนี้

1. ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันในระดับมหาวิทยาลัย และระหว่างมหาวิทยาลัย
2. เกิดกระบวนการร่วมคิดทบทวนบทบาทการทำงานของหน่วยบริหารจัดการงานวิจัยร่วมกัน
3. สร้างความตระหนักต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ (ผู้บริหารระดับสูงสุด – นักวิจัย)
4. เป็นโครงการรองรับการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยเชิงรุกให้กับมหาวิทยาลัย (สถาบันอุดมศึกษาที่เป็น “สมอง” ของชุมชนท้องถิ่น)

บรรณานุกรม

- ก้าน จันท์พรมมา และคณะ. (2550). ศึกษาโครงการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย. (2552). การบริหารและการพัฒนางานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย. เอกสารประกอบการบรรยาย.
- กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ และคณะ. (2550). โครงการการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยวิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบสนองยุทธศาสตร์จังหวัดด้านการเป็นแหล่งอุตสาหกรรมชุมชน. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เกษม วัฒนชัย. (2552). วิจัยเพื่อสังคมไทยทศวรรษหน้า...ผ่านสายตา 3 นักวิชาการอาวุโสแห่งยุคสมัยชาวบ้าน. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คมพล สุวรรณภู. (2553). ระบบและกลไกสนับสนุนให้คณาจารย์ประจำทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีปีพ.ศ. 2553. รายงานวิจัยเสนอมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ฉลองภพ สุตังกรกาญจน์. (2543). ปรัชญาการบริหารงานวิจัยทางด้านนโยบาย. ค้นวันที่ 21 กันยายน 2553 จาก <http://www.tdri.or.th/reports/unpublished/resmanag.pdf>.88
- ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ. (2549). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่นเขตภาคเหนือตอนล่าง. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ทัศนีย์ ปัทมสนธิ. (2549). การบริหารการติดตามและสนับสนุนการวิจัย. ค้นวันที่ 28 กรกฎาคม 2553 จาก <http://www.pcru.ac.th/research/modules/imod/abstract/abstract49.pdf>
- ธนาวรรณ สุขเกษม. (2549). การบริหารการจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. ค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.pcru.ac.th/research/modules/imod/abstract/abstract49.pdf>
- นรินทร์ สิริกุลรัตน์ และคณะ. (2550). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องนวัตกรรมสถาบันการบริหารงานวิจัยแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- นิรมล เมืองโสม. (2548). แนวทางการบริหารงานวิจัยปี 2548. ค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://dpc6.ddc.moph.go.th/research/files>
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2534). ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท, ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47 (พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยโขทัยธรรมาธิราช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, และพูนศิริ วัจนะภูมิ. (2534). ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท, ในเอกสารการสอนชุดวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยโชติธรรมราช.
- นที เทียมศรีจันทร์. (2547). บทสรุปการจัดทำข้อเสนอการวิจัยในเชิงบูรณาการสำหรับผู้บริหาร : ฉบับกระเป๋. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปรัชญา กิตติพงษ์ถาวร. (2546). ระบบสนับสนุนการบริหารงานวิจัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริวรรต เชื้อนแก้ว. (2553). การจัดการความรู้ด้านการวิจัย อ้างถึงใน www.polpacon7.ru.ac.th/ ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2558 <http://gotoknow.org/blog/pariwat/105250>
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒินะ. (2552). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี. วารสารสงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 15, 2 (มีนาคม-เมษายน 2552): 377-354.
- พัชริน ดำรงกิตติกุล. (2560). หลักการวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น : บทเรียนจากตัวอย่างงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. เอกสารประกอบการประชุม : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พิสมัย ประชานันท์. (2556) พัฒนาระบบและกลไกการพัฒนานักวิจัยเชิงพื้นที่กรณีศึกษา ต.โคกกลาง อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บากกอกบลิ๊ก.
- โรจน์จรรย์ย์ ด่านสวัสดิ์ และคณะ. (2550). โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์:กรณีศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ วิชาจักษ์กุล. (2550). การบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย. ค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://dcms.thailis.or.th>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศรุตดา ชัยสุวรรณ. (2552). รูปแบบการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชน. ค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://gotoknow.org/blog/dr-saruda/312324>
- คันสนีย์ อุตมอ่า. (2549). การบริหารจัดการพัฒนาโจทย์วิจัย. 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.pcru.ac.th/research/modules/imod/abstract/abstract49.pdf>
- ศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี และคณะ. (2550). โครงการระบบบริหารงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยภูมิภาค: กรณีศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2525). สังคมไทยแนวทางการวิจัยและพัฒนา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2548). การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2549). การวิจัยการวิจัยแบบบูรณาการ. เอกสารแผนงานวิจัยแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานวิจัยแห่งชาติ, 2549
- อัจฉรา กลิ่นจันทร์. (2549). การบริหารจัดการเผยแพร่งานวิจัย. ค้นวันที่ 25 มิถุนายน 2558 จาก <http://www.pcru.ac.th/research/modules/imod/abstract/abstract49.pdf>
- อัจฉรา โพธิยานนท์. (2539). การศึกษากับการพัฒนาชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- Cole, Sharon Stewart. 2010. Reframing Research Administration. Journal of Research Administration. XLI, 1: 11-20.
- Rosales, Laura Leal. 2010. Texas Research Development Fund: Building Institutional Research Capacity at Texas Public Universities. Journal of Research Administration. XLI, 1 : 65-74.
- Welker, Mark E. 2006. A Report on Research Activities at Research Universities. Research Management Review. 15, 1 (Winter/ Spring) : 1-11.